Érkezett:
e-postafiók
Hivatali kapu / Cégkapu / Ügyfélkapu

2024 MÁRC 19

BIEBER ÜGYVÉDI IRODA

ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG
Ügyszám: IV/01764-0/2024
Érkezett: 2024 ÁPR 02.
Érkezés módja
POSTÁN | @ | EGYÉB:
Példány: 1 | Melléklet: 7 | Kezelőiroda:

SZEGEDI TÖRVÉNYSZÉK
18.
Érk. 2024 -03- 18
Példány: 1 Mell.: 1X1 mappa
Ügyiratszám: 101.K.700.340/2023

Alkotmánybíróság
Szegedi Törvényszék mint elsőfokú bíróság útján
elektronikusan

Elsőfokú ítélet: 101.K.700.340/2023/13.
Kúria mint felülvizsgálati bíróság végzése: Kfv.IV.37.773/2023/2.

Tisztelt Alkotmánybíróság!

Alulírott Dr. Bieber Ivóna ügyvéd [redacted] mint

[redacted] **indítványozó**

csatolt, az indítványozó törvényes képviselő által aláírt meghatalmazás útján igazolt jogi képviselője az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27.§ (1) bekezdés alapján a Kúria mint felülvizsgálati bíróság által **Kfv.IV.37.773/2023/2.** számon hozott jogerős végzéssel (a továbbiakban: Végzés) szemben

alkotmányjogi panaszt

terjesztek elő és kérem, hogy a tisztelt Alkotmánybíróság az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja szerinti hatáskörében eljárva állapítsa meg, hogy a támadott Végzés sérti az indítványozó Alaptörvény IX. cikk (1) bekezdésében elismert véleménynyilvánítás szabadságához való jogát, továbbá a XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz fűződő jogát ezért az alaptörvény-ellenes, amelyre figyelemmel a támadott végzést az Abtv. 43. § (1) bekezdése alapján – a (4) bekezdésre való tekintettel a Szegedi Törvényszék által **101.K.700.340/2023/13.** számon hozott **elsőfokú ítéletre is kiterjedően** (továbbiakban: Ítélet) – semmisítse meg.

Indoklás

1. *Tényállás és eljárási összefoglaló*

1.1. A kiskorú indítványozó 2022. szeptember 9. napján reggel 8 óra körül érkezett meg a Készenléti Rendőrség épületéhez azzal a szándékkal, hogy véleménynyilvánításhoz való jogát gyakorolva tiltakozzon a kormány bevándorlási politikájával szemben az aznap délelőtt 10 órakor kezdődő Határvadász Ezred megalakulása alkalmából tartott ünnepélyes esküttétel alkalmával. Az esküttételre hivatalos volt Magyarország Miniszterelnöke[1] is.

1.2. Az indítványozó közvetlenül a Készenléti Rendőrség bejáratánál az úttesttől fémoszlopokkal és korláttal elválasztott járdafelületen a később érkező Miniszterelnök által is várhatóan jól látható helyre elkezdte felírni az aszfaltra azt, hogy *„Ha a határon vadászni kell, ki a vad?"* Az első betű felírását követően azonban intézkedés alá vonták az ott szolgálatot teljesítő rendőrök. Közölték vele, hogy nem szabad ide írnia, nehogy „meglássák a nagy emberek," majd személyvédelmi intézkedés körében, a Rendőrségről szóló 1994. évi XXXIV. törvény (a továbbiakban: Rtv.) 46.§ (1) bekezdés a) pontját alkalmazva távozásra szólították fel az indítványozót.

1.3. Az intézkedés alkalmával közölték indítványozóval, hogy a bejárattól mintegy 60 méterre található trolimegállóban írhat az aszfaltra. Indítványozó ennek megfelelően a trolimegállóba ment és leírta az ominózus mondatot, majd belekezdett egy másik, nem vitásan szintén kritikus hangvételű mondat leírásába. Ekkor került sor a felperes Rtv. 29.§ szerinti igazoltatására, majd ismételten távozásra szólították fel az intézkedő rendőrök.

1.4. A rendőri intézkedésekkel szemben benyújtott panaszt az elsőfokú közigazgatási eljárásban eljárt Készenléti Rendőrség elutasította, ezen határozatát a másodfokon eljáró Országos Rendőrfőkapitány helyben hagyta, amely döntés felülvizsgálata iránt felperes keresetet nyújtott be a Szegedi Törvényszék Közigazgatási Kollégiumához. A keresetet a bíróság a szintén megsemmisíteni kért Ítéletével elutasította.

1.5. Az Ítéletben a törvényszék a véleménynyilvánítás tekintetében kimondta, hogy az intézkedés jogszerűségét nem befolyásolják a rendőrök megjegyzései (§37) és nem releváns az sem, hogy a védett személy - akire tekintettel a személyvédelmi intézkedés körében távozásra szólították fel az indítványozót - az intézkedést követő 15 percen belül sem érkezett meg a helyszínre (§37). Az Ítélet szerint az intézkedés a legkisebb korlátozással járt, mert „[a] rendőrség az

[1] Lásd: https://2015-2022.miniszterelnok.hu/megalakult-a-hatarvadasz-ezred/

Alkotmánybíróság 14/2019. (IV.17.) AB határozatában foglaltakkal egyezően felperesnek lehetővé tette a trolibuszmegállóban – amely helyszín már kívül esett a védett személy közlekedési útvonalától – azt, hogy a véleménynyilvánítási jogát gyakorolhassa, az igazoltatáson kívül vele szemben további intézkedést nem foganatosítottak."

1.6. Az Ítélettel szemben benyújtott felülvizsgálati kérelem befogadását a Kúria Kfv.IV.37.773/2023/2. számú Végzésével megtagadta. Döntésében a Kúria a véleménynyilvánítás tekintetében érdemben nem tett megállapítást. A Kúria álláspontja szerint sem a joggyakorlat továbbfejlesztése, sem pedig a kérdés társadalmi jelentősége nem indokolta az Ítélet felülvizsgálatát.

1.7. Az indítványozó a Végzés kézbesítésével egyidejűleg szerzett tudomást arról, hogy az ügyét jogerősen lezáró döntés meghozatalában az eljáró öttagú tanács tagjaként részt vett [redacted], az Igazságügyi Minisztérium korábbi államtitkára is, akinek kinevezésére az Országos Bírói Tanács 50/2022. (VII. 6.) sz. határozata fényében jogszerűtlen eljárás keretében került sor.

2. *Eljárásjogi feltételek*

2.1. Az Abtv. 27. § (1) bekezdése szerint az alaptörvény-ellenes bírói döntéssel szemben az egyedi ügyben érintett személy alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz, ha az ügy érdemében hozott vagy a bírósági eljárást befejező egyéb döntés az indítványozó Alaptörvényben biztosított jogát sérti, és az indítványozó a jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette. Az Abtv. 29. §-a szerint az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés esetén fogadja be.

2.2. A jelen alkotmányjogi panasz a Végzés és Ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítására, valamint azen döntések megsemmisítésére irányul. A Kúria felülvizsgálati kérelem befogadását megtagadó Végzése a bírósági eljárást befejező egyéb döntésnek minősül, és alkotmányjogi panasszal támadható a tisztelt Alkotmánybíróság állandó gyakorlata alapján (lásd pl. 3245/2019. (X. 17.) AB végzés, Indokolás [14]; 3188/2020. (V. 27.) AB végzés, Indokolás [11]), amely ellen további rendes bírósági jogorvoslat nincs. Az indítványozó a Végzés kézbesítésével egyidejűleg értesült az ügyében eljáró tanács összetételéről, így a Végzés meghozatalát megelőzően nem volt lehetősége arra, hogy kifogást emeljen az eljáró tanács összetételével szemben.

2.3. Az indítványozó az egyedi ügyben érintett, hiszen alanya volt a panaszolt rendőri intézkedésnek, illetve fél a panaszt elutasító közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránti közigazgatási perben. Az alábbiakban részletesen kifejtettek szerint a Kúria végzése sérti az indítványozónak a tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, valamint a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő jogát is, a szintén megsemmisíteni kért Ítélet pedig a véleménynyilvánításhoz való jogát.

2.4. A bírói döntést annak alaptörvény-ellenessége érdemben befolyásolta, mivel a Kúria a felülvizsgálati kérelem befogadásának megtagadásáról az indítványozó tiszteséges eljáráshoz fűződő jogának, azon belül is a törvényes bíróhoz való jogának valamint a független és pártatlan bírósághoz való jogának sérelmével döntött, a véleménynyilvánításhoz való jogának sérelmét pedig a Kúria nem is vizsgálta érdemben.

2.5. Az ügy alapját képező véleménynyilvánítási kérdés ugyanakkor egyben alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdés is, hiszen egy demokratikus jogállam alapját képező kommunikációs alapjog korlátozását vizsgálja közjogi méltóság biztonságára hivatkozva.

2.6. Az ügy a tisztességes eljáráshoz való jog kapcsán szintén alapvető jelentőségű alkotmányjogi kérdést vet fel. Először is, az Alkotmánybíróság vonatkozó esetjogának központjában leginkább a törvényes bírótól való elvonás tilalma szerepelt. Így tehát azzal a kérdéssel, hogy sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a valamely ügyben törvénytelenül kinevezett bíró jár el, még nem találkozott a testület. Másodszor, az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bírói kinevezési eljárás jogszerűsége szoros kapcsolatban áll a jogállamiság azon alapvető követelményével miszerint „a közhatalommal rendelkező szervek a jog által meghatározott szervezeti keretek között, a jog által megállapított működési rendben, a jog által a polgárok számára megismerhető és kiszámítható módon szabályozott korlátok között fejtik ki a tevékenységüket." (Lásd 56/1991. (XI. 8.) AB határozat, megerősítette a 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [80]) Végül pedig, a testület korábban már elvi éllel kimondta, hogy valamely „alkotmányjogi probléma országos elszaporodottsága, vagy nagyobb számban ismétlődő, visszatérő jellege megalapozza annak alapvető jelentőségét". (8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [21], megerősítette 25/2013. (X. 4.) AB határozat, Indokolás [22]) Tekintettel arra, hogy [redacted] kinevezésére az Országos Bírói Tanács 50/2022. (VII. 6.) sz. határozata fényében törvénytelenül került sor, és kinevezése óta nagyszámú ügyben járt el, ezért a jelen ügy által felvetett alkotmányjogi kérdés mind annak újszerűsége, mind a jogállamiság elvéhez való szoros kapcsolata, mind pedig a probléma elszaporodottsága miatt alapvető jelentőségű.

2.7. Az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 30. § (1) bekezdése szerint a sérelmezett döntés kézbesítésétől számított hatvan napon belül lehet írásban benyújtani. A Kúria támadott Végzését jogi képviselő 2024. január 18-án vette át, így az alkotmányjogi panasz 2024. március 18. napjáig nyújtható be.

2.8. Az Abtv. 53.§ (2) bekezdése alapján a panaszt az ügyben első fokon eljárt bíróságnál nyújtom be elektronikus úton, tekintettel arra, hogy törvény az alkotmánybírósági eljárásra okot adó bírósági eljárásban az elektronikus kapcsolattartást lehetővé teszi.

3. *A tisztességes eljáráshoz való jog sérelme*

3.1. A jogerős Végzés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében garantált tisztességes eljáráshoz fűződő jogát, két okból is: (i) egyfelől sérti az indítványozó törvényes bíróhoz, a független és pártatlan bírósághoz fűződő jogát, mert a Végzés meghozatalában olyan bíró is részt vett, akinek a kinevezése nem felelt meg a bírói kinevezésre vonatkozó törvényi feltételeknek, a függetlenség és pártatlanság követelményének [lásd alább a 3. pont (i) alpontjában]; (ii) másfelől törvényes bírótól való elvonás tilalmába ütközik, figyelemmel arra, hogy az indítványozó ügyében eljáró tanács összetétele nem felelt meg az előre megállapított ügyelosztási rendnek [lásd alább a 3. pont (ii) alpontjában].

(i) A jogerős Végzés meghozatalában olyan bíró vett részt, akinek a kinevezése nem felelt meg a bírói kinevezésre vonatkozó törvényi feltételeknek valamint a függetlenség és pártatlanság követelményének

3.2. A Végzés sérti az indítványozó törvényes bíróhoz, független és pártatlan bírósághoz fűződő jogát, figyelemmel arra, hogy a jogerős Végzés meghozatalában bíróként részt vett [redacted] is, aki bírói kinevezését közvetlenül megelőzően a végrehajtó hatalom második legmagasabb szintjének politikai vezetője és képviselője volt és akinek a bírói kinevezésére ítélkezési gyakorlat nélkül, a törvényi rendelkezések sérelmével került sor, olyan pályázati eljárásban, amelyben a Kúria elnöke mint a pályázat kiírója, elbírálója és az eljárt bíró kinevezésre felterjesztője olyan módon járt el, amely alkalmas volt rá, hogy a külső szemlélőben az megkérdőjelezze az eljárás objektivitását. A fentiek miatt az indítványozó eljárásában - amelyben [redacted]nak arról kellett döntenie, hogy a rendőrség jogszerűen korlátozta-e az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságát a miniszterelnök mint védett személy (és

egyben [redacted] korábbi felettese) érdekében hozott intézkedéssel, nem felelt meg sem a törvényes bíróság, sem a független és pártatlan bíró fogalmának.

(A) A Kúria elnöke a 76. számú álláshelyre kiírt pályázat egyedi feltételének meghatározása során olyan módon járt el, amely alkalmas volt rá, hogy a külső szemlélőben az megkérdőjelezze az eljárás objektivitását

3.3. 2021. március 2. napján az Országos Bírói Hivatal (OBH) elnöke egyszerre hét különböző bírói álláshely betöltésére tett közzé pályázati felhívást a Kúria Közigazgatási Kollégiumában.[2] A kiírt pályázatok beadási határideje valamennyi álláshely esetében 2021. március 29. napján járt le, a pályázati eljárások így teljes egészében párhuzamosan futottak. A meghirdetett hét bírói álláshely közül hat esetben közigazgatási perekben szerzett ítélkezési gyakorlat szerepelt előnyt jelentő feltételként.[3] **Egyetlen olyan álláshely volt csupán, amely esetében nem az ítélkezési gyakorlat számított előnyt jelentő feltételnek**: a 48.E/2021. (III.2.) OBHE sz. pályázati felhívással érintett 76. számú álláshely esetében a Kúria elnöke a bírák jogállásáról és javadalmazásáról szóló 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 10. § (2) bekezdése alapján a munkakörhöz szükséges speciális szakismeretként *"a gyülekezési jog magas szintű ismerete, a gyülekezéssel kapcsolatos hatósági eljárásokban, szabályozásban szerzett tapasztalatot"* jelölte meg.

3.4. A pályázati felhívások közzétételének időpontjában [redacted] **államtitkárként dolgozott az Igazságügyi Minisztériumban.**[4] E minőségében a kormányzati igazgatásról szóló 2018. évi CXXV. törvény (Kit.) 23. § (1) bekezdése értelmében törvény erejénél fogva a kormány tagjának - az Igazságügyi Miniszternek - teljes jogkörű helyettese volt. Feladatai ellátásáért a Kit. 23. § (4) bekezdése szerint a miniszternek, illetve a **miniszterelnöknek tartozott felelősséggel.** Államtitkári kinevezéséről a köztársasági elnök a Kit. 202. § (2) bekezdése alapján **Orbán Viktor miniszterelnök javaslatára** döntött.[5] Államtitkári tisztségében [redacted] az egyik **legmagasabb szintű politikai felsővezető** volt. A kormány mint **a végrehajtó hatalom csúcsszerve egy tagjának irányítása alatt állt és első számú helyettese volt,** ilyen értelemben a

---

[2] Pályázati kiírások: 48.E/2021. (III.2.) OBHE, 49.E/2021. (III.2.) OBHE, 50.E/2021. (III.2.) OBHE, 51.E/2021. (III.2.) OBHE, 52.E/2021. (III.2.) OBHE, 53.E/2021. (III.2.) OBHE, 54.E/2021. (III.2.) OBHE. Megjelentek a Bírósági Közlöny 2021/2. számában https://birosag.hu/birosagi-kozlonyok/2021/2021-evi-2-szam 20-22. oldal.

[3] Négy pályázati kiírás teljesen azonos tartalommal jelent meg (ezek esetében a pályázat elbírálása során *"közigazgatási perekben szerzett fellebbviteli gyakorlat"* jelentett előnyt). További két álláshely esetében egyes speciális közigazgatási perekben szerzett ítélkezési gyakorlat jelentett előnyt.

[4] https://2015-2019.kormany.hu/hu/igazsagugyi-miniszterium/igazsagugyi-kapcsolatokert-felelos-allamtitkarsag/az-allamtitkar

[5] 200/2020. (IV. 27.) KE határozattal

miniszter után a második legmagasabb szintű politikai vezető és egyben a kormány képviselője is.

3.5. A pályázat kiírásakor az is **köztudomású tény volt, hogy államtitkári megbízatását megelőzően [redacted] az Igazságügyi Minisztérium munkatársaként jelentős részt vállalt a gyülekezési jogról szóló 2018. évi LV. törvény megalkotásában**. Nyilvánosságban tett nyilatkozatai[6] szerint nemcsak a törvény kodifikációs munkáját vezette, hanem személyesen is részt vett a törvény szövegének megírásában, majd jogalkotói szempontból annak gyakorlati alkalmazását is figyelemmel kísérte. Mindemellett a nyilvánosságban bárki számára elérhető és visszaellenőrizhető információk szerint [redacted] tudományos munkásságában több gyülekezési jogi tárgyú publikációnak és szakcikknek, valamint a korábbi gyülekezési törvény kommentárjának[7] is szerzője volt.

3.6. A fentiek miatt már a pályázat kiírásakor előre látható és kiszámítható módon megfelelt a 76. számú álláshely kapcsán a Kúria elnöke által diszkrecionális jogkörben meghatározott - a **jogszabályból egyébként semmilyen módon nem következő és a kúriai bírói pályázatok sorában szokatlannak számító** - azon egyedi pályázati feltételnek, amely szerint a 76. számú álláshely esetében a pályázó számára nem az ítélkezési gyakorlat jelent előnyt, hanem a *"gyülekezéssel kapcsolatos szabályozásban szerzett tapasztalat."* Figyelemmel arra, hogy gyülekezéssel kapcsolatos szabályozásban tapasztalatot kizárólag a jogszabályokat előkészítő minisztériumban lehet szerezni, a Kúria elnöke által meghatározott egyedi feltételnek szükségképpen csak egy olyan személy tudott megfelelni, aki minisztériumban dolgozott. Miután pedig a gyülekezéssel kapcsolatos szabályozás a [redacted] által 2018-ban vezetett kodifikációs munkát megelőzően utoljára 1989-ben módosult számottevően, **a Kúria elnöke által meghatározott egyedi pályázati feltétel lényeges előnyt biztosított [redacted]nak gyakorlatilag bármely más jelentkezőhöz képest. A Kúria elnöke tehát az egyedi pályázati feltétel meghatározása során olyan módon járt el, amely alkalmas volt rá, hogy a külső szemlélőben az megkérdőjelezze az eljárás objektivitását, és jelentős előnyt biztosított s [redacted]nak, akinek bírói múltja nem volt, ítélkezési gyakorlattal nem rendelkezett, de a gyülekezési jog szabályozásában minisztériumi pozíciójánál fogva egész Magyarországon egyedülálló tapasztalattal rendelkezett.**

---

6 https://mandiner.hu/kulfold/2019/05/a-kozigazgatasi-birosagok-emelik-a-jogvedelem-szintjet-beszelgetes-hajas-barnabassal
Lásd még: https://jog.tk.hu/esemeny/2019/09/alkot-2-a-rendszervaltas-30-eve

7 Kommentár a gyülekezési törvényhez: kommentár a gyülekezési jogról szóló 1989. évi III. törvényhez
Budapest, Magyarország : Wolters Kluwer Kft. (2018)

3.7. 13 nappal a kúriai bírói álláshelyekre szóló pályázati felhívások megjelenését követően, 2021. március 15. napján [redacted] államtitkári megbízatása lemondására tekintettel - a miniszterelnök ellenjegyzése mellett – megszűnt.[8]

3.8. 65 nappal államtitkári megbízatásának megszűnését követően, 2021. május 20. napján kelt határozatával[9] az Országos Bírósági Hivatal (OBH) elnöke a fentiekben részletezett 76. sz. álláshely betöltése céljából[10] a Bjt. 26. § (1) bekezdése alapján 2021. június 1. napjával [redacted]t **beosztotta a Kúriára. A kúriai beosztásról szóló OBHE határozat keltének időpontjában [redacted] még nem rendelkezett bírói kinevezéssel**. Bírói kinevezésére 2021. május 31. napján - egy nappal kúriai bírói tevékenységének megkezdését megelőzően és 77 nappal azután, hogy lemondott a végrehajtó hatalomban betöltött politikai felsővezetői pozíciójáról - köztársasági elnöki határozattal[11] került sor.

(B) A Kúria elnöke indokolás nélkül alkalmazott kedvezményre okot adó kivételszabályt [redacted] bírói kinevezése kapcsán

3.9. Bírói kinevezése a Kúria elnökének javaslatára a Bjt. 23. § (2) c) pontjában foglalt kivételszabály alkalmazásával, a főszabálytól eltérően, rögtön az első kinevezés alkalmával határozatlan időre szólt. Ilyen kivételes, a Kúria elnökének döntése alapján adható, határozatlan idejű kinevezésre a Kúrián a Bjt. hatályba lépése óta eltelt évtized alatt első és egyetlen alkalommal [redacted] esetében került sor. A bírói kinevezése kapcsán megkülönböztetett elbánásra okot adó kivételszabály alkalmazását sem a pályázatokat elbíráló Kúria elnöke, sem a bírói kinevezésről szóló határozatot meghozó köztársasági elnök nem indokolta meg, annak megalapozottságával kapcsolatban nem állnak rendelkezésre információk. A nyilvánosan elérhető információk alapján [redacted] sem az alkalmazásra alapot adó egyetemi tanári, sem pedig Magyar Tudományos Akadémián szerzett doktori címmel nem rendelkezett, a kivételszabály alkalmazhatóságát megalapozó egyéb objektív körülmények pedig nyilvánosan elérhető információkból nem ellenőrizhetőek vissza.[12]

---

[8] Az államtitkári megbízatás megszűnését a köztársasági elnök 131/2021. (III. 24.) KE határozatával állapította meg.

[9] 125.E/2021. (V. 20.) OBHE határozat.

[10] A 48.E/2021. (III. 2.) OBHE határozattal kiírt pályázatra hivatkozással.

[11] Lásd a köztársasági elnök 274/2021 (V.31.) KE határozatát https://magyarkozlony.hu/dokumentumok/25cd0e4dcd8170ccfe6421a65cdc9d54949ced60/megtekintes#:~:hajas

[12] A Bjt. 23. § (2) bekezdése értelmében: *"A bíró első kinevezése – a pályázat elbírálójának javaslatára – határozatlan időre szól, ha [...] c) kiemelkedő elméleti jogi jártasságot szerzett a tudomány vagy az oktatás területén."* A (2a) bekezdés értelmében: *"A (2) bekezdés c) pontjának alkalmazásában kiemelkedő elméleti jogi jártasságú jogász az egyetemi tanár, a Magyar Tudományos Akadémia doktora vagy az a személy, aki*

(C) A Kúria elnöke a pályázók számára előre nem látható pályázati feltételt beépítve bírálta el a pályázatokat

3.10. 2022. július 6. napján a bírák legfőbb igazgatási szerve, az Országos Bírói Tanács (OBT) a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CXLI. törvény (a továbbiakban: Bszi.) 103. § (3) bekezdésének f) pontja szerinti hatáskörében eljárva napirendre tűzte a Kúria elnökének bírói, és a bírósági vezetői pályázatok elbírálása tekintetében folytatott gyakorlatának véleményezését.

3.11. A tanács OBT 50/2022. (VII. 6.) sz. határozattal (a továbbiakban: OBT Határozat) egyhangúlag elfogadott véleménye[13] szerint a Kúria elnöke azzal, hogy *"az OBT egyetértésének beszerzése nélkül a második vagy harmadik helyen álló pályázó kinevezésére vagy áthelyezésére tett javaslatot olyan esetben, amikor az első helyen rangsorolt és más pályázat tekintetében kinevezésre vagy áthelyezésre javasolt pályázó a pályázatát nem vonta vissza, az OBT-nek a Bjt. 18. § (5) bekezdésében írt jogkörét vonta el. A Kúria elnöke által megküldött előterjesztés 8. oldala 9. pontjának 4-5. francia bekezdése szerint: '- ha egy pályázó több álláshely vonatkozásában is első helyen rangsorolt, akkor arra az álláshelyre fogadtam el a pályázatát, amely tekintetében a legmagasabb pontszámot érte el, kivéve ha a pályázati kiírás szerint előnyben részesítendőként megjelölt feltételeknek ezen álláshely tekintetében nem felelt meg, illetve nem ezen álláshely tekintetében rendelkezett nagyobb gyakorlattal; utóbbi esetekben arra az álláshelyre fogadtam el a pályázatát, amely tekintetében a soron következő legmagasabb pontszámot érte el.' '- ha egy pályázó több álláshely vonatkozásában is első helyen rangsorolt, mégpedig azonos pontszámmal, akkor arra az álláshelyre fogadtam el a pályázatát, amely tekintetében a pályázati kiírás szerint előnyben részesítendőként megjelölt feltételeknek is megfelelt, illetve amely tekintetében nagyobb gyakorlattal rendelkezett.' Fenti két bekezdésből következően, ha a pályázó számára előre nem ismerhető meg a Kúria elnöke által kialakított szempontrendszer és az általa megválasztott elbírálási sorrend, az nem átlátható, nem kiszámítható, holott befolyással van arra, hogy kinek a számára nyílik meg, illetve ki elől záródik el a kúriai bíróvá válás lehetősége."*

3.12. Az OBT Határozat a Kúria elnökének 2022. június 10. napján kelt részletes tájékoztatóján[14] (a továbbiakban: Tájékoztató) alapult. A Tájékoztatóban foglaltak alapján az alábbi tények

---

legalább húszévi, jogi területen folytatott szakmai gyakorlattal rendelkezik; e jogi szakmai gyakorlatot olyan munkakörben kell eltölteni, amely betöltésének feltétele a jogász végzettség."

[13] https://obt2018.hu/download/az-obt-2022-julius-6-i-ulesenek-osszefoglaloja/

[14] https://helsinki.hu/wp-content/uploads/2022/09/Kuria_elnok_tajekoztato_palyazatok_2021.pdf

állapíthatók meg a [redacted] által elnyert 76. számú álláshely elbírálásának körülményeivel kapcsolatban.

(i) A 76. számú álláshelyre összesen hét pályázó jelentkezett, közülük öten más, egyidejűleg kiírt pályázatokra is jelentkeztek.

(ii) [redacted] kizárólag a 76. számú álláshelyre adott be pályázatot, pályázatát a Kúria bírói tanácsa - egy másik, azonos pontszámmal rangsorolt pályázóval együtt - a második ranghelyre sorolta.

(iii) A 76. számú álláshelyre beadott pályázatok közül első helyen rangsorolt bíró és a második helyen rangsorolt másik bíró nem vonta vissza a pályázatát.

(iv) A szempontrendszer alapján a 76. álláshelyre kiírt pályázaton első ranghelyen rangsorolt bírót a Kúria elnöke a 74. számú, a második ranghelyen rangsorolt másik bírót a Kúria elnöke a 73. számú álláshelyekre kiírt pályázaton vette figyelembe nyertesként, így a 76. álláshelyen a második ranghelyen végzett [redacted] kinevezésére tett javaslatot.

3.13. A Tájékoztatóból kitűnik továbbá, hogy több olyan pályázó is volt, aki egyszerre több, különböző számjellel megjelölt kúriai bírói álláshelyre is pályázott. Mivel minden meghirdetett álláshelyre külön pályázati felhívás vonatkozott, az egyes álláshelyeket külön-külön, egymást követően elbírált pályázati eljárások keretében kellett betölteni. Az egyidejű pályázati eljárások elbírálásának sorrendjét azonban jogszabály nem rendezi és a pályázati kiírás sem rögzítette előzetesen, dacára annak, hogy az azonos vagy nagyon hasonló pályázati kiírások miatt már előre számolni kellett a többes pályázatok lehetőségével. Az is nyilvánvaló volt, hogy az elbírálás sorrendjének döntő jelentősége lehet a pályázatok kimenetelére.[15]

3.14. Az elbírálás során kézenfekvő megoldás lehetett volna, ha a Kúria elnöke a pályázatokat azok kiírásának sorrendjében (a pályázati kiírások sorszámát követve) vagy a nyitott álláshelyek sorrendjében (az álláshelyek sorszámát követve) bírálja el. Előre rögzített, semleges és objektív elbírálási sorrend helyett a Kúria elnöke teljesen önkényesen megállapított szempontok alapján felállított egy **a pályázók által előre nem látható, velük előzetesen nem közölt elbírálási sorrendet**. A Tájékoztatóból megismerhető adatok tükrében megállapítható, hogy a Kúria

[15] Az OBT 2021 májusában tartott ülésén tárgyalta a többes pályázatok problémáját. Ahogyan az a tagok hozzászólásából kitűnik, a többes pályázatok problémája, és az, hogy a pályázat elbírálója ilyen esetben előre nem látható szempontok szerint hozhat döntést, ismert volt. *„Semmi nem szabályozza az álláshelyek elbírálásának a sorrendjét, viszont az, hogy kiből lesz első, úgy, hogy második volt, azt befolyásolja, hogy melyik pályázatot bírálja el először a kinevezésre jogosult. Tehát, ha az egyik álláshelyre nevezik ki, akkor azon az álláshelyen a második helyezett lép elő elsővé, de ha a másik álláshelyet [helyesen másik álláshelyre], akkor lehet, hogy egy másik személyt hoz a pályázat elbírálója önmagában ezzel a döntéssel az elbírálás során helyzetbe. Ez az egész folyamat akkor tudna valóban átlátható és kiszámítható lenni, ha szabályozná bármi azt, hogy mi az elbírálásnak a sorrendje."* Lásd az OBT 2021 májusi jegyzőkönyvét https://obt2018.hu/2021-05-05/

elnöke által kialakított elbírálási sorrendnek [redacted] bírói kinevezése szempontjából döntő jelentősége volt.

3.15. A Tájékoztatóban rögzített elbírálási sorrend leírásából világosan kitűnik, hogy azt a Kúria elnöke nem előzetesen, hanem utólag, **a pályázatok eredményének ismeretében rögzítette.**[16] Ahelyett, hogy egy előre meghatározott, egyszerű és világosan követhető sorrendben (pl. a pályázatok kiírásának sorrendjében) vette volna elő a pályázatokat és vizsgálta volna meg azokat, **a Kúria elnöke először részletesen megvizsgálta a pályázatok eredményét, majd azok ismeretében állította fel az elbírálás sorrendjét.**[17]

3.16. **A pályázatok eredménye így kihatott a pályázatok elbírálási sorrendjére és fordítva, az elbírálási sorrend visszahatott a pályázatok eredményére,** hiszen a Kúria elnöke a sorrendiség rögzítésekor szükségképpen tisztában volt azzal is, hogy az általa meghatározott sorrend következtében melyik álláshelyen ki fogja elnyerni a pályázatot.

(D) A Kúria elnöke eltérést engedett [redacted] pályázata esetén

3.17. A fentieken túl további tény, hogy a Kúria elnöke a pályázatok eredményének ismeretében kialakított elbírálási sorrendre vonatkozó szabály megalkotásakor a pályázat elbírálója (vagyis saját maga) számára eltérést engedett a pályázat kiírója (vagyis saját maga) által egyedileg meghatározott pályázati feltételek teljesülése esetén. Az eltérést engedő kivételszabály szerint a pályázati kiírásban egyedileg meghatározott (és a fent leírtak szerint a [redacted] **mint pályázót előnyben részesítő) pályázati feltétel teljesülésének a pontok alapján kialakított rangsortól független, feltétlen érvényesülést biztosított.**

3.18. A kivételszabály lehetővé tette, hogy a 76. számú álláshely esetében (a) [redacted] bírói kinevezést kapjon még úgy is, hogy a neki előnyt biztosító feltételek mellett sem került első ranghelyre; (b) az előrébb (vagy azonosan) rangsorolt bírák ne kapjanak a 76. számú álláshelyen kinevezést, akkor sem, ha egyébként az előnyt jelentő feltétel teljesítése nélkül is magasabb (vagy azonos) pontszámot szereztek; (c) az előrébb (vagy azonosan) rangsorolt bírák ne a 76. számú

[16] Az elbírálás sorrendjének meghatározásánál olyan szempontok kerültek beépítésre, amelyekhez a Kúria elnökének tudnia kellett, hogy (a) van olyan pályázó, aki több álláshelyre is jelentkezett; (b) van olyan pályázó, akit több álláshelyen is elsőként rangsoroltak; (c) van olyan pályázó, akit több pályázat esetén is azonos pontszámmal rangsoroltak első helyre; (d) van olyan pályázó, akit egyik pályázat esetén több, másik pályázat esetén kevesebb pontszámmal rangsoroltak első helyre; (e) van olyan pályázó, akit több vagy azonos pontszámmal rangsoroltak előre, még úgy is, hogy nem teljesítette a pályázathoz előírt előnyt jelentő feltételt. Mindez következik abból, hogy valamennyi fenti (a)-(e) esetre alkotott szabályt.

[17] A Kúria elnöke több alkalommal is elismerte, hogy az elbírálás során "összenézte" a pályázatokat. Saját megfogalmazásában "egymásra tekintettel" bírálta el őket. Lásd: https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/sajto/2022_07_22_kinevezesek_obt_level.pdf

álláshelyen kapjanak kinevezést, akkor se, ha egyébként más álláshelyen alacsonyabb pontszámmal kerültek első ranghelyre.

3.19. A pályázati eljárás során arra is lehetőség nyílt volna, hogy a Kúria elnöke nyilatkoztassa a [redacted]nál jobb, illetve vele azonos eredményt elért bírókat arról, hogy melyik álláshelyet kívánják betölteni, de erre sem került sor.

(E) A Kúria elnöke nem biztosította a pályázati eljárásra irányadó sarkalatos törvényi rendelkezések érvényesülését. Az elbírálás sorrendje sem a pályázók egyenlő esélyeit, sem a legalkalmasabb jelölt sikerét nem garantálta.

3.20. A Kúria elnöke által kialakított elbírálási sorrenddel kapcsolatban az OBT Határozat megállapította, hogy *„ha a pályázó számára előre nem ismerhető meg a Kúria elnöke által kialakított szempontrendszer és az általa megválasztott elbírálási sorrend, az nem átlátható, nem kiszámítható, holott befolyással van arra, hogy kinek a számára nyílik meg, illetve ki elől záródik el a kúriai bíróvá válás lehetősége."* Noha a pályázatok elbírálásának idején hatályos jogszabályok nem tartalmaztak speciális rendelkezéseket az egyidejűleg benyújtott pályázatok együttes elbírálásának sorrendjére vonatkozóan, a pályázati eljárásra vonatkozó sarkalatos rendelkezések körében a Bjt. 7. § (2) bekezdése előírta, hogy *„[a] kiválasztás során garantálni kell, hogy a bírói álláshelyet nyilvános és valamennyi – a jogszabályi, valamint a pályázati felhívásban meghatározott feltételeket teljesítő – pályázó számára egyenlő esélyt biztosító, e törvényben szabályozott pályázati eljárás eredményeként a legalkalmasabb jelölt nyerje el."*

3.21. A Kúria elnöke a Bjt. 7. § (2) bekezdésébe ütköző módon (a) nem tette előzetesen megismerhetővé a pályázók számára az elbírálás sorrendjét;[18] (b) nem biztosította a jelöltek egyenlő esélyeit azzal, hogy előnyt jelentő feltételt írt elő és annak feltétlen érvényesülést biztosító kivételszabályt alkotott. Mindezek eredményeként (c) a Kúria elnöke által kialakított elbírálási sorrend (így például a 76. sz. álláshelyen) nem a legalkalmasabb jelölt pályázatának sikerét biztosította, hanem azoknak kedvezett, akik a később eldöntött pályázati eljárásokban alacsonyabban voltak rangsorolva egyes pályázatok esetén.

[18] A pályázók körében keltett bizonytalanságra utal, hogy a Kúria elnöke szerint volt, aki a kiválasztás során meg is kérdezte, hogy visszavonja-e valamelyik pályázatát. A Kúria elnöke azt válaszolta, hogy az elbírálás mikéntjét külön-külön a pályázati aktákban rögzítette. *"Valamelyik álláshely esetében megkérdezte tőlem az, akit meghallgattam, mert ugye egyszer hallgattam meg mindenkit és mondtam, hogy akkor az egyik álláshelyre elfogadom a pályázatát és megkérdezte, hogy a többit vonja-e vissza. Mondtam, hogy miért vonná vissza? Az egyikre elfogadom a pályázatát és ez belekerül az aktába, tehát aktánként külön-külön leírtam mindegyiket csak nem kérték, hogy hozzam ide őket."* Lásd az OBT 2022. július 6-i üléséről készült jegyzőkönyvet, https://obt2018.hu/download/az-obt-2022-julius-6-i-ulesenek-jegyzokonyve-2/ 16. oldal.

3.22. **A Kúria elnöke által a Bjt. 7. § (2) bekezdésének megsértésével kialakított elbírálási sorrend érdemben kihatott a pályázatok eredményére.** Ha a Kúria elnöke más szempontokat választott volna a pályázatok elbírálása sorrendjének megállapításához – például a pályázati felhívások számát vagy a megüresedett bírói állások számát akár növekvő, akár csökkenő sorrendben – akkor a pályázati eljárások kimenetele egészen másként alakult volna.

3.23. **Mindezek alapján a Kúria elnöke a Bjt. 7. § (2) bekezdésébe ütköző módon az elbírálás sorrendjét úgy határozta meg, hogy a pályázók számára előre nem látható, egyoldalúan, önkényesen és a pályázatok eredményének ismeretében kialakított szabály útján, [redacted]nak kedvező, a javára eltérést engedő és a pályázatok kimenetelét érdemben befolyásoló szempontrendszert vezetett be, amely lehetővé tette, hogy [redacted] aki alig két hónappal a pályázatok elbírálását megelőzően még a végrehajtó hatalom második legmagasabb szintű képviselője volt, bírói tapasztalat és ítélkezési gyakorlat nélkül a rendes bírósági szervezetrendszer csúcsát jelentő Kúrián bírói kinevezést nyerjen.**

3.24. Figyelemmel arra, hogy [redacted] egyetlen álláshelyet pályázott meg, számára kizárólag a Bjt. 7. § (2) bekezdésének sérelmével megállapított, előre nem látható és a jelöltek egyenlő esélyeit lerontó szempontrendszer alapján felállított elbírálási sorrend nyitotta meg a bírói kinevezés lehetőségét.

(F) A Kúria elnöke nem kérte az OBT egyetértési jogát a rangsor második helyén álló [redacted]kinevezéséhez

3.25. Annak ellenére, hogy a 76. álláshelyre kiírt pályázaton sem az első, sem a vele azonos pontszámmal végzett második ranghelyre rangsorolt másik pályázó nem vonta vissza a pályázatát, a Kúria elnöke a bírói tanács által második helyen rangsorolt [redacted]t terjesztette fel kinevezésre. Figyelemmel arra, hogy [redacted] a 76. számú álláshelyen a bírói tanács által felállított sorrendben második ranghelyen végzett, a Bjt. 18. § (4) bekezdése[19] és 19. § alapján[20] valamint a Bszi. 103. § (3) bekezdés c) pontja alapján **a Kúria elnöke köteles**

[19] A Bjt. 18. § (4) bekezdése szerint: *"Ha a javasolt pályázó nem bíró, úgy az OBH elnöke az első három helyen rangsorolt pályázó pályázatát a javasolt pályázó megjelölésével és az eltérés indokait tartalmazó írásos javaslatával egyetértés beszerzése céljából megküldi az OBT-nek. Az OBT a javaslatról 15 napon belül határoz. Ha az OBT az OBH elnökének javaslatával egyetért, az OBH elnöke a pályázót a köztársasági elnökhöz 8 munkanapon belül kinevezésre felterjeszti. Ha az OBT az OBH elnökének javaslatával nem ért egyet, az OBH elnöke az első helyen rangsorolt pályázót, ha az nem bíró, a köztársasági elnökhöz 8 munkanapon belül kinevezésre felterjeszti, ha bíró, 8 munkanapon belül áthelyezi, vagy az OBT felé új javaslatot tesz, vagy a pályázatot eredménytelenné nyilvánítja.*

[20] A Bjt. 19. § szerint: *"A Kúriára kiírt pályázat esetében a 18. §-ban foglaltakat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az OBH elnökének jogköreit a Kúria elnöke gyakorolja, és a pályázat eredményes elbírálása esetén, 8 munkanapon belül a felterjesztés vagy az áthelyezés érdekében megkeresi az OBH elnökét, aki a Kúria elnöke megkeresésének 8 munkanapon belül eleget tesz."*

lett volna az OBT egyetértését kérni ahhoz, hogy az álláshelyet a rangsor második helyére sorolt pályázóval tölthesse be. A Kúria elnöke - a sarkalatos törvényi rendelkezésekben foglalt kötelezettség ellenére - anélkül terjesztette fel [redacted]t bírói kinevezésre, hogy előtte kérte volna az OBT egyetértési jogát a kinevezéséhez.

3.26. [redacted]nak a 76. bírói álláshelyre történő kinevezésre vonatkozó javaslatát a Kúria elnöke a Tájékoztatóban a következőképpen magyarázta: *„A pályázatot a Bírói Tanács által felállított rangsornak megfelelően bíráltam el, amelyet, figyelemmel arra, hogy az első helyen rangsorolt bíró a 74. számú, a második helyen rangsorolt bíró a 73. számú álláshelyre kiírt pályázatot elnyerte, a 2. helyen azonos pontszámmal rangsorolt pályázó nyert el. 2021. június 1. napjától a 2. helyen azonos pontszámmal rangsorolt pályázó [21. pályázó] kinevezésére tettem előterjesztést."*[21]

3.27. **A Kúria elnöke az OBT 2022. július 6-i ülésén elismerte, hogy követett el hibát a pályázatok elbírálása során.** Meghallgatásakor tett nyilatkozata szerint: *"Ez az egy, ez tényleg hiba, hogy amikor felajánlották a bírók, hogy visszavonják a pályázatukat, miután megmondtam, hogy egyik álláshelyre elfogadom, azt nem tudták, hogy melyikre, hogy akkor nem mondtam nekik, hogy tegyék ezt meg."*[22] Ugyanezen az ülésen elismerte azt is, hogy hibázott, amikor (egy másik, egyidejűleg elbírált pályázat esetében) negyedik helyre rangsorolt bírót nevezett ki. Állítása szerint nem gondolt arra, hogy negyedik helyen álló bírót egyáltalán ki sem nevezhetett volna. *„Az egyetlen – ismétlem – amire nem gondoltam, hogy NN1-t* [az érintett bíró neve] *nem lett volna szabad ezek szerint áthelyeztetni, mivel ő 4. helyen volt, előle kipottyantak."*[23] Nyilvánvaló ugyanakkor, hogy ha a rangsorban negyedik helyen álló bírót a Kúria elnöke szerint nem lehetett volna áthelyeztetni, akkor sem, ha rangsorban előtte állók „kiestek", akkor a törvény szerint a harmadik és második helyen állót is csak az OBT egyetértésével lehet kinevezni, akkor is, ha a rangsorban előtte állók „kiestek."

3.28. Az OBT nem talált olyan jogalapot sem a Bjt.-ben sem a Bszi-ben, amely a jelöltek visszalépésének hiányában indokolhatta volna azoknak a jelölteknek a rangsorból való "kiesését", akiknek a pályázatát más álláshelyen már nyertesként figyelembe vette a Kúria elnöke. Az OBT véleménye szerint az a pályázó, aki több pályázatot nyújtott be, és az egyik pályázati eljárásban elnyerte a pozíciót, csak akkor kerülhetett volna le jogszerűen a többi álláshelyen kialakított rangsorból, ha visszavonta volna a pályázatát. A pályázatok

---

[21] Tájékoztató 7. oldal.

[22] Az Országos Bírói Tanács 2022. július 6-i ülésének jegyzőkönyve, 16. oldal utolsó bekezdése. https://obt2018.hu/download/az-obt-2022-julius-6-i-ulesenek-jegyzokonyve-2/

[23] Az Országos Bírói Tanács 2022. július 6-i ülésének jegyzőkönyve, https://obt2018.hu/download/az-obt-2022-julius-6-i-ulesenek-jegyzokonyve-2/ 12. oldal

visszavonásának szükségességét maguk a pályázók is felvetették, és annak elmaradását maga a Kúria elnöke is hibának minősítette. Az OBT a fentiek tükrében állapította meg, hogy a Kúria elnöke azzal, hogy *"az OBT egyetértésének beszerzése nélkül a második vagy harmadik helyen álló pályázó kinevezésére vagy áthelyezésére tett javaslatot olyan esetben, amikor az első helyen rangsorolt és más pályázat tekintetében kinevezésre vagy áthelyezésre javasolt pályázó a pályázatát nem vonta vissza, az OBT-nek a Bjt. 18. § (5) bekezdésében írt jogkörét vonta el."*

3.29. A Tájékoztató adataiból kitűnik, **hogy az OBT által megállapított jogsértés a 76. számú álláshelyre kiírt pályázatot is érintette, vagyis [redacted] bírói kinevezése kapcsán a Kúria elnöke az OBT-nek a Bjt. 18. § (4) bekezdése és 19. § alapján valamint a Bszi. 103. § (3) bekezdés c) pontja szerinti egyetértési jogának megkerülésével döntött.**

(ii) Az indítványozó ügyében eljáró tanács összetétele nem felelt meg az előre megállapított ügyelosztási rendnek

3.30. A panaszos 2023. december 7. napján nyújtott be felülvizsgálati kérelmet az Ítélettel szemben. A felülvizsgálati kérelmet a Kúria - a Kúria központi honlapján közzétett napló[24] tanúsága szerint - 2023. december 14. napján lajstromozta az ügyelosztási rendszerében 37.773/2023. szám alatt. A kollégiumvezető 2023. december 15. napján a Kúria közigazgatási kollégiumának IV. tanácsát jelölte ki az ügyben eljáró tanácsként.

3.31. Mind a felülvizsgálati kérelem benyújtásának, mind pedig a lajstromozásának időpontját figyelembe véve az *előre meghatározott* ügyelosztási rend[25] alapján az eljárásra kijelölt IV. tanács tagjai [redacted] bírák voltak. A panaszos ügyében azonban eltérő összetételű tanács járt el.

3.32. Az eljáró tanács kijelölését követően, 2024. január 1. napjától új ügyelosztási rend[26] lépett hatályba a Kúrián, amely jelentősen átalakította a közigazgatási kollégiumban eljáró tanácsok összetételét. A módosítás a panaszos ügyében eljáró IV. tanács tagjait is érintette. Habár az ügyelosztási rend újraosztotta az eljáró tanácsok összetételét, semmilyen indokot nem fűzött a

---

[24] A napló a panasz beadásának időpontjában ezen a linken volt elérhető: https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/ugyelosztasi_rendszer/2023_50_heten_erkezett_ugyek_kiosztasa_kozigazgatasi_kollegium_1.pdf

[25] A 2023 decemberében irányadó ügyelosztási rend a panasz beadásának időpontjában ezen a linen volt elérhető: https://kuria-kozadatok.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/a_kuria_2023._januar_1._napjatol_hatalyos_ugyelosztasi_rendje.pdf

[26] A 2024. január 1-jétől hatályos ügyelosztási rend a panasz beadásának időpontjában ezen a linen volt elérhető: https://kuria-kozadatok.birosag.hu/sites/default/files/field_attachment/a_kuria_2024._januar_1._napjatol_hatalyos_ugyelosztasi_rendje_modositasokkal_egyseges_szerkezetben.pdf A 2024. január 1. napját követően irányadó ügyelosztási rend szerint a IV. tanács tagjai [redacted] bírák lettek.

módosításhoz és átmeneti rendelkezést sem tartalmazott az új szabályok alkalmazhatóságát illetően.

3.33. A panaszos ügyében a Kúria 2024. január 17. napján hozta meg a Végzést. A panaszos a kézbesített Végzésből értesült az eljáró tanács összetételéről, így arról is, hogy ügyében a felülvizsgálati kérelem beérkezését követően módosult ügyelosztási rend figyelembe vételével alakították ki az eljáró tanács összetételét és jelölték ki az ügy előadó bíráját. Innen tudta meg, hogy az ügyében ténylegesen eljáró öttagú tanács egyik tagját - tisztán igazgatási úton, az ügyelosztási rend egyik napról a másik napra történt módosítása útján - a szignálást követően, indokolás nélkül, előre meg nem határozott szempontok alapján áthelyezték.

3.34. A módosítás eredményeként az indítványozó ügyben olyan bíró járt el az ügy előadó bírájaként, aki a felülvizsgálati kérelem érkezésének időpontjában hatályos ügyelosztási rend alapján nem járhatott volna el az ügyben. Mindez azt jelenti, hogy **a panaszos ügyében eljáró bírói tanács összetétele az ügy folyamatban léte alatt, a lajstromozás és az elbírálás napja között, menet közben változott meg az érintett bíró hozzájárulását nem igénylő, igazgatási döntés következtében**. Az ügyben eljárni jogosult bíró személyét az ügy kiszignálását követően, indokolás, átszignálás vagy az ügyelosztási rendtől való eltérés törvényi indokainak megalapozott alkalmazása nélkül, igazgatási döntéssel módosították. Ennek eredményeként az ügy elbírálásában olyan bíró is részt vett, aki az indítványozó ügyében előzetesen megállapított ügyelosztási rend alapján az ügyben nem járhatott volna el.

3.35. Figyelemmel arra, hogy a panaszos a Végzésből értesült az eljáró tanács összetételéről, a tanács összetételével kapcsolatos jogorvoslati kérelmet nem tudott előterjeszteni.

(iii) A tisztességes eljáráshoz fűződő jog sérelmének jogi indokai

(A) A tisztességes eljáráshoz fűződő jog értelmezésének forrásai

3.36. Az Alkotmánybíróság működésének kezdete óta számos alkalommal értelmezte a tisztességes eljáráshoz fűződő jogot. Az Alaptörvény hatálybalépését követően a 7/2013. (III. 1.) AB határozat – kifejezetten az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés *d)* pontján és az Abtv. 27. §-án alapuló hatáskörével összefüggésben – megállapította, hogy az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt szabály értelmezésekor, az Alkotmánnyal fennálló tartalmi és kontextuális egyezés okán, **irányadónak tekinti a tisztességes eljáráshoz fűződő alapvető joggal kapcsolatban kimunkált korábbi alkotmánybírósági gyakorlatot**, és az abban foglalt

alkotmányos követelményeket nemcsak a szabályozási környezettel, hanem az egyedi bírói döntésekkel szemben is érvényesíthetőnek tartja.[27]

3.37. Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz fűződő jog értelmezése során mindig következetesen figyelemmel volt az Emberi Jogok Európai Bíróságának (a továbbiakban: EJEB) az Emberi Jogok Európai Egyezménye (a továbbiakban: Egyezmény) 6. cikkével kapcsolatos joggyakorlatára.[28] A testület azt is elvi éllel szögezte le a tisztességes eljáráshoz való joggal összefüggésben, hogy az Alaptörvényben szabályozott alapjogok érvényesülésének **minimális mércéjeként fogadja el a nemzetközi jogvédelmi mechanizmusok, ideértve az EJEB által biztosított jogvédelmi szintet,** valamint az ügyben érintett jogszabályok nemzetközi szerződésbe ütközését mindig hivatalból köteles vizsgálni.[29]

3.38. A fentieken túl az Európai Unióról szóló Szerződés (EUSZ) 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítania kell többek között, hogy jogorvoslati rendszerében, az uniós jog által szabályozott területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak" minősülő fórumok, amelyek ilyen minőségükben az uniós jog alkalmazására vagy értelmezésére vonatkozó kérdésekben döntést hozhatnak, teljesítik a hatékony bírói jogvédelem követelményeit. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) értelmezése szerint a EUSZ 19. cikk (1) bekezdése második albekezdésének tárgyi hatálya „az uniós jog által szabályozott területekre" vonatkozik, nem pedig kizárólag azokra az esetekre, amelyek során a tagállamok az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 51. cikkének (1) bekezdése értelmében végrehajtják az uniós jogot.[30] Mivel pedig az Charta mind a tisztességes eljáráshoz való jogot (47. cikk), mind pedig a véleménynyilvánítás szabadságát (11. cikk) szabályozza, az EUB vonatkozó joggyakorlata az Alkotmánybíróság számára is követendő.

---

[27] A 7/2013. (III. 1.) AB határozat [27] bekezdése. A testület ezen megállapítását több alkalommal megerősítette, lásd a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat, [21] bekezdését; a 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, [24] bekezdését; a 3128/2020. (V. 15.) AB határozat, [36] bekezdését; a 3320/2021. (VII. 23.) AB határozat, [21] bekezdését.

[28] Lásd: a 25/2013. (X. 4.) AB határozat, [27-38] bekezdése; a 3003/2019. (I. 7.) AB határozat, [41-43] bekezdése; a 3320/2021. (VII. 23.) AB határozat, [29] bekezdése.

[29] A 25/2013. (X. 4.) AB határozat, [27] bekezdése; a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, [26] bekezdése.

[30] WB és társai elleni büntetőeljárás, C-748/19, ECLI:EU:C:2021:931, 62. pont valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat

3.39. Mindezek alapján az indítványozó irányadónak tekinti az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény hatálybalépése előtt és után meghozott határozatait, az EJEB vonatkozó joggyakorlatát,[31] valamint az EUB releváns esetjogát.[32]

(B) A tisztességes eljáráshoz való jog elemei és korlátozhatósága

3.40. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes bírósági eljáráshoz való joggal kapcsolatban - amelynek immanens elemét képezi a törvény által felállított bírósághoz való jog is - alaposan kimunkált gyakorlat áll az Alkotmánybíróság rendelkezésére.[33] Az Alkotmánybíróság a tisztességes eljáráshoz való jog lényegéről kialakított álláspontját elvi jelentőséggel a 6/1998. (III. 11.) AB határozatában foglalta össze, amelyet utóbb több döntésében megerősített és továbbfejlesztett.[34]

3.41. A tisztességes eljárás olyan minőség, amelyet az eljárás egészének és körülményeinek a figyelembevételével lehet csupán megítélni. Ezért egyes részletek hiánya ellenére éppúgy, mint az összes részletszabály betartása dacára lehet az eljárás méltánytalan vagy igazságtalan, avagy nem tisztességes.[35] Az Alkotmánybíróság szerint egy eljárás tisztességességét mindig esetről esetre lehet csak megítélni, a konkrét ügy körülményeinek figyelembevételével. Erre tekintettel az Alkotmánybíróság döntéseiben esetről esetre határozta meg a tisztességes eljárás által megkövetelt konkrét ismérveket.[36]

---

[31] Különösen Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland, 26374/18 számú kérelem, 2020. december 1-i ítélet; Xero Flor w Polsce sp. z.o.o. kontra Lengyelország, 4907/18 számú kérelem, 2021. május 7-i ítélet; Reczkowicz kontra Lengyelország, 43447/19 számú kérelem, 2021. július 22-i ítélet; Dolińska-Ficek és Ozimek kontra Lengyelország, 49868/19 és 57511/19 számú kérelmek, 2021. november 8-i ítéletek.

[32] Különösen Associação Sindical dos Juízes Portugueses, C-64/16, (2018. február 27.), 32-38, 41, 43-44; LM, C-216/18 PPU (2018. július 25.) 35-37, 48-54, 58-59, 63-66, 72-73, 78-79; AK és társai, C-585/18, C-624/18 and C-625/18 (2019. november 19.) 114-143; Bizottság kontra Lengyelország, C-619/18 (2019. június 24) 71-79; AB és társai, C-824/18 (2021. március 2.) 117-130; Repubblika és Il-Prim Ministru, C-896/19 (2021. április 20.) 47-66; Bizottság kontra Lengyelország, C-791/19 (2021. július 15.) 95-100; WB és társai elleni büntetőeljárás, C-748/19, (2021. november 16.) 59-63, 65-69; Bizottság kontra Lengyelország, C-204/21 (2023. június 5.) 64-74.

[33] Lásd a 3128/2020. (V. 15.) AB határozat [35] bekezdését.

[34] Lásd az 5/1999. (III. 31.) AB határozat, 75.; a 14/2002. (III. 20.) AB határozat, ABH 2002, 101, 108.; 15/2002. (III. 29.) AB határozat, ABH 2002, 116, 118-120.; 35/2002. (VII. 19.) AB határozat, ABH 2002, 199, 211.]

[35] Lásd a 6/1998. (III. 11.) AB határozat, [95] bekezdését; a 7/2013. (III. 1.) AB határozat [24]. bekezdését.

[36] Lásd a 14/2002. (III. 20.) AB határozat [101] és [108] bekezdését; a 15/2002. (III. 29.) AB határozat [116] és [118-120] bekezdését.

3.42. Ettől függetlenül ugyanakkor nevesíteni lehet számos olyan követelményt, amelyeknek egy eljárásnak meg kell felelnie ahhoz, hogy tisztességesnek minősüljön.[37] Ilyen nevesített követelmény, többek között, a törvény által létrehozott bíróság[38] független és pártatlan eljárása.[39]

3.43. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a tisztességes eljáráshoz való jog olyan abszolút jog, amellyel szemben nem létezik mérlegelhető más alapvető jog vagy alkotmányos cél, mert már maga is mérlegelés eredménye.[40] A tisztességes eljáráshoz való jog egyes részjogosítványainak az érvényesülését, valamint azok Alaptörvénnyel való összhangját ugyanakkor az Alkotmánybíróság az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdésében rögzített általános alapjogvédelmi teszt alkalmazásával vizsgálja.

3.44. Hangsúlyozta ugyanakkor az Alkotmánybíróság azt is, hogy „[e]mellett a főszabályként alkalmazandó alkotmányossági mérce mellett azonban egyes alapjogok esetében az Alkotmány maga tartalmaz további kritériumokat, amelyek egyrészt ezt az általános mércét az illető jog tartalmához igazítva konkretizálják, másrészt, amelyek konkrét voltukban sokkal inkább állandó és saját tartalmi ismérvekkel határozzák meg az adott alapjog lényeges tartalmát a viszonyítással dolgozó általános szabály helyett. [...] Ez a módszer egyes esetekben a korlátozás abszolút határát vonja meg, másutt annak alkotmányosságát saját, külön ismérvek alapján teszi eldönthetővé, akár úgy is, hogy a szükségesség/arányosság mérlegelését csakis az Alkotmányban meghatározott szűkebb és konkrét követelmények tekintetében engedi meg. Így ezeknek az alapjogoknak a lényeges tartalma állandóbban és egyértelműbben határozható meg mint azoké az jogoké, amelyekre az általános szabályt kell alkalmazni."[41]

3.45. A tisztességes eljárásból fakadó egyes követelmények (részjogosítványok) keretén belül alakítandó ki olyan ismérvrendszer, amely annak tartalmát adja. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy saját dogmatikája van annak, mi számít „bíróságnak",[42] mikor „törvényes",[43] „független" és „pártatlan"[44] az eljáró testület.

3.46. **Összességében tehát megállapítható, hogy az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata alapján a törvény által felállított bíróság a tisztességes eljáráshoz való jog olyan eleme, amelynek megsértése esetén a bírósági eljárás nem lehet tisztességes az összes többi**

[37] Lásd a 3025/2016. (II. 23.) AB határozat [19] bekezdését.
[38] Lásd a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32]-[34] bekezdése.
[39] Lásd a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32]-[34] bekezdése.
[40] Lásd a 14/2004. (V. 7.) AB határozat, [241, 266] bekezdése.
[41] Lásd a 6/1998. (III. 11.) AB határozat, [91, 98.] bekezdése.
[42] Lásd a 3116/2015. (VII. 2.) AB végzés [11] bekezdése.
[43] Lásd a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat, [32] bekezdése.
[44] Lásd a 21/2014. (VII. 15.) AB határozat [58] bekezdése.

részletszabály betartása ellenére sem. A törvény által létrehozott bíróság független és pártatlan eljárása olyan követelmény, amelynek minden körülmények között érvényesülnie kell, vagyis nem korlátozható az általános alapjogi teszt szerint, ekként pedig a tisztességes eljáráshoz való jog lényegének abszolút, át nem hatolható határát jelöli ki. A törvény által felállított bíróság sérelmének külön ismérvrendszere van, ami a következőkben kerül kifejtésre.

(C) A törvényes bíróhoz való jog

3.47. Az Alkotmánybíróság számos alkalommal foglalkozott a törvényes bíróhoz való jog értelmezésével. Ezekben az esetekben az indítványozók azt állították, hogy az ügyükben eljáró bíróság nem volt törvényesen megalakítva, mert az ügyben olyan bíró járt el, aki az ügyelosztási rendben nem volt kijelölve,[45] az eljáró bíró az ügyelosztási rend szerint fellebbviteli ügyek elbírálására beosztott és kirendelt bírók között nem szerepelt,[46] a megalakított bírói fórum érdemi indokolás nélküli OBH elnöki kirendelés következtében járhatott el az ügyben,[47] az ügy elbírálása idején nem volt szabályozva az ügyelosztási rend,[48] az OBH elnöke alaptörvény-ellenes jogszabály alapján a jelölte ki az eljáró bírói fórumot,[49] a tanács egy tagja korábban már bíróként részt vett a jogvita elbírálásában és a határozat hozatalában,[50] a másodfokú eljárásban a bírói tanács tagjai az elsőfokú ítéletet meghozó elsőfokú bíróság bírái voltak,[51] az eljáró bíró az akkor hatályos ügyelosztási rend szerint nem volt tagja a tanácsnak,[52] az eljáró tanács nem az előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölhető tanácsként járt el,[53] az eljáró bírót érvényes ügyelosztási rend hiányában jelölték ki az ügy tárgyalására,[54] a bíróságot az ügyészség javaslatára az OBH elnöke jelölte ki,[55] ugyanaz a bíró vett részt az első- és másodfokú eljárásban, és a bíró nem jelentette be a kizárási okot,[56] az eljárás lefolytatására az OBH elnöke jelölte ki a

[45] Lásd a 3070/2022. (II. 25.) AB határozatot és a 3070/2022. (II. 25.) AB határozatot.
[46] Lásd a 3320/2021. (VII. 23.) AB határozatot.
[47] Lásd a 3099/2021. (III. 22.) AB határozatot.
[48] Lásd a 3331/2020. (VIII. 5.) AB határozatot.
[49] Lásd a 3331/2020. (VIII. 5.) AB határozatot.
[50] Lásd a 3257/2020. (VII. 3.) AB határozatot.
[51] Lásd a 3257/2020. (VII. 3.) AB határozatot.
[52] Lásd a 3001/2020. (II. 4.) AB határozatot.
[53] Lásd a [3138/2019. (VI. 13.) AB végzést.
[54] Lásd a 3003/2019. (I. 7.) AB határozatot.
[55] Lásd a 3272/2018. (VII. 20.) AB végzést.
[56] Lásd a 21/2014. (VII. 15.) AB határozatot.

bíróságot objektív mérce nélkül, és az OBH elnökének döntése ellen semmilyen jogorvoslati lehetőség nem állt rendelkezésre.[57]

3.48. Ezen döntéseiben az Alkotmánybíróság akként értelmezte a törvényes bíróhoz való jogot, mint amely a törvény által felállított bíróságra vonatkozó követelmény részeként előírja, hogy egy konkrét ügyben az eljárási törvényekben megállapított általános hatásköri és illetékességi szabályok szerint irányadó bírói fórum (bíró) járjon el. Ezt az alkotmányos elvet a testület szerint a Bszi. 8. § (1) bekezdése az alapelvek között úgy fogalmazza meg, hogy senki sem vonható el törvényes bírájától. A törvény által rendelt bíró pedig az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró [Bszi. 8. § (2) bekezdés]. **A törvényes bíró tehát: a törvényben előre meghatározott hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend szerint kijelölt bíró.**[58]

3.49. Az EJEB esetjogára támaszkodva a testület kifejtette, hogy „törvény" alatt nem csak a bírósági szervek létrehozását és illetékességét szabályozó jogszabályokat kell érteni, hanem minden olyan rendelkezést, amelynek a megsértése szabálytalanná tenné egy vagy több bíró közreműködését egy ügy tárgyalásában. Ilyen rendelkezések például azok, amelyek a bírósági tanács tagjainak függetlenségét, a hivatali idő hosszát, a pártatlanságot és az eljárási garanciák meglétét szabályozzák.[59]

3.50. Ezzel összhangban az Alkotmánybíróság azt is kifejtette, hogy a törvényes bírótól való elvonás tilalma – az önkényes ügyelosztási renddel szemben – az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, aminek csak egyik eleme a Bszi. szabályaira épülő szolgálati beosztás szisztémája. Annak megítélésekor, hogy a konkrét ügyben ki tekinthető törvényes bírónak, ugyanilyen súllyal jönnek számításba - többek között - az eljárási törvénynek a hatáskörre, illetékességre, a jogorvoslati rendre és a tisztességes eljárás követelményének biztosítására vonatkozó további rendelkezései.[60]

3.51. A törvényes bírótól való elvonás tilalmának megsértését állító alkotmányossági vizsgálat fókuszában az a kérdés áll, hogy történt-e olyan beavatkozás, jellemzően külső behatás a konkrét ügyben, amely érintette, befolyásolta az eljáró bíró személyét (az eljáró bíróságot, bírói tanácsot,

---

[57] Lásd a 36/2013. (XII. 5.) AB határozatot.

[58] Lásd a 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32] bekezdését.

[59] *Coeme és mások kontra Belgium* (32492/96, 32547/96, 32548/96, 33209/96 és 33210/96), 2000. június 22., 99. bekezdés; *Gurov kontra Moldova* (36455/02.), 2006. július 11., 36. bekezdés]. {3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [42]

[60] Lásd a 3128/2020. (V. 15.) AB határozat [38] bekezdését.

esetleg annak összetételét), és ha ez a külső behatás nem igazolható, akkor önkényes változást eredményezett az ügy elbírálásában.[61]

3.52. Ugyancsak az EJEB gyakorlata alapján elvi éllel mutatott rá a testület, hogy az eljáró bíró kiválasztásának, illetve az ügyelosztási rend elveinek és egyéb törvényi szempontjainak mindig ellenőrizhetőnek kell lenniük. Ellenkező esetben a szabályozás felvetheti, hogy a függetlenség és pártatlanság hiányának látszatát keltse, és hogy nem biztosítja azt az előreláthatóságot és bizonyosságot, amely ahhoz kell, hogy egy bíróság „törvény által felállított" bíróságnak minősüljön.[62] Az eljáráshoz kapcsolódó fenti hibákat nem lehet kijavítani a későbbi fellebbezéssel, illetve felülvizsgálattal.[63]

3.53. **Összességében** megállapítható, **hogy az Alkotmánybíróság vonatkozó esetjogának központjában leginkább a törvényes bírótól való elvonás tilalma szerepelt. Így tehát azzal a kérdéssel, hogy sérti-e a tisztességes eljáráshoz való jogot, ha a valamely ügyben törvénytelenül kinevezett bíró jár el, még nem találkozott a testület. Ennek ellenére a releváns joggyakorlat számos támpontot ad a kérdés eldöntéséhez. Először is, „törvény" alatt minden olyan jogszabályt érteni kell, amely a bírósági tanács tagjainak függetlenségét, a hivatali idő hosszát, a pártatlanságot és az eljárási garanciák meglétét szabályozza, így értelemszerüen a bíró kiválasztására vonatkozó szabályokat is. Másodszor, a vizsgálat során az ügyben érintett fél percepcióját is figyelembe kell venni, hiszen a törvény által felállítot bíróság az eljárás résztvevőit megillető biztosíték, amely azt hivatott garantálni, hogy számukra az eljárás a függetlenség és pártatlanság látszatát keltse, valamint az eljárás előreláthatóságát és bizonyosságát garantálja. Harmadszor, a törvény által felállított bíróság követelményének megsértése egy orvosolhatatlan eljárási hiba**.

3.54. Ezek alapján is **megállapítható a támadott bírói döntés alaptörvény-ellenessége.** Először is, [redacted] a törvényellenes kinevezés folytán járhatott el bíróként az indítványozó ügyében. **A bírói álláshelyek betöltésére és a bírák kinevezésére vonatkozó előírások pedig kétségtelenül olyan rendelkezések, amelyek az eljáró tanács tagjainak függetlenségét, a hivatali idő hosszát, a pártatlanságot és az eljárási garanciák meglétét szabályozzák, s ekként beletartoznak a „törvény" fogalmába. Másodszor, egy törvénytelenül kinevezett bíró eljárása az ügyben alappal keltett kétséget az indítványozóban az eljárás függetlenségével és**

---

61 [3070/2022. (II. 25.) AB határozat; 21/2014. (VII. 15.) AB határozat; 36/2013. (XII. 5.) AB határozat; 33/2012. (VII. 17.) AB határozat;]

62 *Miracle Europe Kft. kontra Magyarország* (57774/13.), 2016. január 12., 63. bekezdés

63 *Miracle Europe Kft. kontra Magyarország* (57774/13.), 2016. január 12., 63. bekezdés]. [3003/2019. (I. 7.) AB határozat, Indokolás [43]

pártatlanságával kapcsolatban. Harmadszor, egy törvénytelenül kinevezett bíró részvétele az ügyben olyan eljárási hiba volt, amelynek orvoslására semmilyen lehetőség nem állt az indítványozó rendelkezésére.

Az Ástráðsson-teszt alkalmazhatósága

3.55. Annak megítélésére, hogy egy adott bírói kinevezési eljárás szabálytalanságai olyan súlyosak voltak-e, hogy azok törvény által létrehozott bírósághoz való jog megsértését eredményezzék, az EJEB a *Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland* ügyben[64] (a továbbiakban: Ástráðsson-ügy) egy három kritériumból álló tesztet dolgozott ki.

Az Ástráðsson-teszt első eleme: a nemzeti jog nyilvánvaló megsértése

3.56. A Bíróság tesztjének első eleme szerint **a hazai jog nyilvánvaló megsértésének kell fennállnia, abban az értelemben, hogy a jogsértésnek objektíven és ténylegesen azonosíthatónak kell lennie**. Az ilyen jogsértés hiánya azonban nem zárja ki a törvény által létrehozott bírósághoz való jog megsértésének lehetőségét, mivel a nemzeti szabályoknak látszólag megfelelő eljárás is vezethet olyan eredményre, amely összeegyeztethetetlen e jog tárgyával és céljával.[65]

3.57. Az indítványozó ügyében bíróként eljárt [redacted] esetében a kinevezési szabályok nyilvánvaló megsértését az OBT Határozata állapította meg. Az OBT Határozat alapján [redacted] bírói kinevezése több okból is nyilvánvalóan jogellenes volt. Először is, [redacted] kinevezésére az OBT-nek a Bjt. 18. § (4) bekezdése és 19. § alapján valamint a Bszi. 103. § (3) bekezdés c) pontjában foglalt egyetértési jogának megsértésével került sor figyelemmel arra, hogy a bírói tanács által felállított rangsorban a második helyen szerepelt és a rangsorban előrébb (vagy azonosan) szereplő bírák nem vonták vissza pályázataikat. Másodszor, a Kúria elnöke a Bjt. 7. § (2) bekezdésébe ütköző módon az elbírálás sorrendjét úgy határozta meg, hogy a pályázók számára előre nem látható, egyoldalúan, önkényesen és a pályázatok eredményének ismeretében kialakított szabály útján, [redacted]nak kedvező, a javára eltérést engedő és a pályázatok kimenetelét érdemben befolyásoló szempontrendszert vezetett be. [redacted] bírói kinevezése a Kúria elnöke által kialakított elbírálási sorrendtől függött, amely a jelöltek számára előre nem ismert, kiszámítható és átlátható kritériumrendszeren alapult. Ha a Kúria elnöke úgy döntött volna, hogy először a 76. számú bírói állásra benyújtott pályázatokat

[64] Guðmundur Andri Ástráðsson kontra Izland, 26374/18 számú kérelem, 2020. december 1-i ítélet

[65] *Guðmundur Andri Ástráðsson*, 244. és 245. §; Xero*Flor*, 249. §.

vizsgálja meg – pl. azon az objektív alapon hogy a 48.E/2021(III. 2.) számú pályázati felhívást tették közzé először –, akkor [redacted]t nem nevezték volna ki bírónak, mivel az állást a rangsorban eredetileg első helyen szereplő pályázó kapta volna meg. A Kúria elnöke a Bjt. 7. § (2) bekezdésébe ütköző módon (a) nem tette előzetesen megismerhetővé a pályázók számára az elbírálás sorrendjét; (b) nem biztosította a jelöltek egyenlő esélyeit azzal, hogy az előnyt jelentő feltételt írt elő és annak feltétlen érvényesülést biztosító kivételszabályt alkotott és azoknak kedvezett, akik a később eldöntött pályázati eljárásokban alacsonyabban voltak rangsorolva egyes pályázatok esetén. Mindezek eredményeként (c) a Kúria elnöke által kialakított elbírálási sorrend nem a legalkalmasabb jelölt pályázatának sikerét biztosította.

3.58. A pályázatra és bírói kinevezésre vonatkozó szabályok nyilvánvaló sérelme mellett a pályázati eljárásnak voltak olyan további elemei is, amelyek a nemzeti szabályoknak látszólag megfeleltek, de összességében olyan eredményre vezettek, amely összeegyeztethetelen a pályázati kiírásra irányadó jogszabályok tárgyával. Ilyennek kell tekinteni a pályázatba beépített azon feltételt, amely ítélkezési gyakorlat helyett olyan tapasztalatot írt elő, amely olyan módon kedvezett [redacted]nak (akinek bírói múltja nem volt, ítélkezési gyakorlattal nem rendelkezett, de a gyülekezési jog szabályozásában minisztériumi pozíciójánál fogva országos jelentőségű tapasztalattal rendelkezett), amely egy külső szemlélőben kétségeket ébresztethett a pályázati eljárás objektivitása iránt.

Az Ástráðsson-teszt második eleme: a megsértett kinevezési szabály alapvető jelentősége

3.59. A Bíróság által kidolgozott teszt második eleme szerint **a belső jog megsértését a "törvény által létrehozott bíróság"** követelményének tárgya és célja szempontjából kell értékelni, ami nem más, mint annak biztosítása, hogy **a bírói testület indokolatlan beavatkozástól mentesen tudja ellátni feladatait, és ezáltal érvényesüljön a jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztása.** Ennek megfelelően a kinevezés legalapvetőbb szabályait figyelmen kívül hagyó, vagy a "törvény által megállapított" követelmény célját és hatását egyébként aláásó jogsértéseket e követelmény megszegésének kell tekinteni.[66]

3.60. Annak meghatározásakor, hogy a bírói kinevezési eljárás egy adott hibája olyan súlyos volt-e, hogy az a "törvény által létrehozott bírósághoz" való jog megsértését jelentette, *többek* között figyelembe kell venni a megsértett törvény célját, vagyis azt, hogy a törvény célja a végrehajtó

[66] *Guðmundur Andri Ástráðsson*, 246. §; *Xero Flor*, 250. §

vagy a törvényhozó hatalomnak az igazságszolgáltatásba való indokolatlan beavatkozásának megakadályozása volt-e, és hogy a szóban forgó jogsértés aláásta-e a "törvény által létrehozott bírósághoz" való jog lényegét.[67]

3.61. Az EJEB gyakorlata szerint egyértelmű kapcsolat áll fenn a bírói függetlenség és a bírói kinevezési eljárás integritása között. Az Alkotmánybíróság következetes értelmezése szerint az OBT részvétele a bírói tisztségre sikeres jelölt kiválasztásában nem egyszerű formalitás, hanem a pályázati eljárás integritásának egyik alapvető garanciája. A Kúria elnöke az OBT egyetértési jogának kikérése nélkül tért el a bírói tanács által felállított rangsortól, amikor [redacted] bírói kinevezésére tett javaslatot. Az OBT megkerülésével a Kúria elnöke nem csak a bírói kinevezés egyik garanciális elemét, a sarkalatos törvényi rendelkezésben biztosított vétójogot hagyta figyelmen kívül, hanem a pályázati eljárás integritását is aláásta.

3.62. A kiválasztásban éppen azért vesz részt több szerv, hogy a döntéshozatali folyamat ne legyen önkényes. Az Alkotmánybíróság megfogalmazásában „az elbírálás folyamatában [...] több szerv (a bírói tanács, a bíróság elnöke, az OBH elnöke vagy a Kúria elnöke, illetve az OBT és a köztársasági elnök) egymásra utaltan, egymást kontrollálva és kiegyensúlyozva köteles együttműködni."[68] Figyelemmel arra, hogy mind az OBH elnökét, mind a Kúria elnökét és a köztársasági elnököt is az Országgyűlés politikai többséggel választja, a törvényhozó hatalomtól minden szempontból független bírói önigazgatási testület vétójogának kiemelt szerepe volt a bírói kinevezések feletti kontrollban. Mind az OBH elnökének, mind a Kúria elnökének - mivel őket egyaránt egyaránt az Országgyűlés választja - leginkább technikai, adminisztratív szerepe van a bírák kiválasztásában a bírói függetlenség logikájának megfelelően.

3.63. A kiválasztási folyamatra érdemi hatást a bírói tanács és az OBT hivatott gyakorolni. Ahogy azt az Alkotmánybíróság maga is kiemelte: „A pályázati eljárásban meghatározó szerepe van a - Kúrián, az ítélőtáblán, továbbá a törvényszéken működő - bírói tanácsnak, amely [...] a bírók által demokratikusan legitimált, [...] a bíróságok igazgatásában közreműködő szerv. Szerepének fontosságát mutatja, hogy ez a testület jogosult a pályázókat meghallgatni és [...] dönteni a személyes meghallgatáson adható 20 pontról; továbbá a bírói tanács pontozza és rangsorolja a pályázatokat, amely rangsortól a törvényszék, illetve az ítélőtábla elnöke, továbbá a Kúria elnöke is csak indokolással térhet el. A bírói tanács ezért a rangsor első, második és harmadik

[67] *Guðmundur Andri Ástráðsson*, 226. és 255. §); *Xero Flor*, 276. §

[68] 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [73].

helyén álló pályázók meghatározásával jelentős befolyást gyakorolhat a bírói álláshely betöltésére.[69]

3.64. A bírói tanács által felállított rangsortól a Kúria elnöke mint a pályázat elbírálója főszabály szerint nem térhet el. Abban az esetben, ha a Kúria elnöke a „bírói tanács által alkalmasnak talált, de a rangsor második vagy harmadik helyén álló pályázó felterjesztésével ért egyet, úgy - erre vonatkozó indokainak egyidejű írásbeli közlése mellett - kérnie kell az OBT egyetértését ehhez. Ha az OBT a rangsortól eltérő javaslattal egyetért, úgy sor kerülhet a kinevezésre történő felterjesztésre. Az OBT egyetértésének hiánya törvényi akadálya a javasolt személy felterjesztésének, azaz az OBT-nek vétójoga van a Bjt. szerint a pályázati eljárás végeredményét tekintve."[70]

3.65. A kiválasztási eljárás másik fontos intézményi garanciája az Alkotmánybíróság értelmezése szerint az OBT. A testület megfogalmazása szerint „Az OBT - egyrészt azoknak az elveknek a meghatározásával, amelyeket az elbírálóknak figyelembe kell venniük, amikor az álláshelyet a rangsorban második vagy harmadik helyen álló pályázóval kívánják betölteni, másrészt pedig ilyen eltérések esetében az egyetértési jog gyakorlásával - ugyancsak kiemelkedő szerepet játszik a bírói pályázat elbírálásának folyamatában, ugyanis meg tudja akadályozni, hogy a rangsor első, második és harmadik helyén álló pályázó elnyerhesse az álláshelyet."[71] Az OBT számára biztosított egyetértési jog célja, hogy kizárja a pályázat elbírálójának önkényes, diszkrecionális döntési lehetőségét. Éppen ezért „az eljárásnak megkerülhetetlen szereplője az OBT. A testületnek jogában áll vétót emelni az elbíráló javaslatával szemben, és a testület egyetértésének hiányában nem születhet a törvény előírásainak megfelelő kinevezésre irányuló felterjesztés a köztársasági elnök részére."[72]

3.66. A testület megerősítette ezen joggyakorlatát, amikor 2021-ben megállapította, hogy „Az OBT egyetértésének hiányában az OBH elnöke az első helyen rangsorolt pályázó kinevezéséről/áthelyezéséről intézkedik, de új javaslattal is élhet az OBT felé, vagy a pályázatot eredménytelennek is nyilváníthatja. A Kúriára kiírt pályázat esetében az OBH elnökének jogköreit a Kúria elnöke gyakorolja. Mindez azt jelenti, hogy a pályázat OBH elnöke vagy a Kúria elnöke által történő elbírálása során szintén nincs lehetőség a bírói tanács által megállapított pontszámok módosítására, de - keretek között - a rangsortól való eltérésre igen. **Az OBT pedig kiemelkedő szerepet játszik a bírói pályázat elbírálásának folyamatában,**

[69] 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [74]
[70] 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [108]
[71] 13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [76]
[72] Lásd {13/2013. (VI. 17.) AB határozat, Indokolás [110]

ugyanis meg tudja akadályozni, hogy a rangsor második és harmadik helyén álló pályázó elnyerhesse az álláshelyet.[73]

3.67. [redacted] bírói kinevezését a bírói tanács által felállított rangsortól való eltérés eredményeként kapta. A Kúria elnöke nem kérte az OBT hozzájárulását, amikor [redacted] kinevezését javasolta a pozícióra, annak ellenére, hogy a rangsorban egy másik jelölttel együtt a második helyen szerepelt. Tekintettel az OBT-nek a kiválasztási folyamatban betöltött alapvető szerepére, az OBT kizárása veszélybe sodorta az egész eljárás integritását, és így [redacted] kinevezését jogellenessé tette.

3.68. A [redacted] bírói kinevezése kapcsán megállapított törvénysértéseket [a Bjt. 18. § (4) és a Bszi. 103. § (3) bekezdés d) pontjának, valamint a Bjt. 7. § (2) bekezdésének] a törvény által felállított bíróság követelményének tárgya és célja szempontjából értékelve **nem hagyható figyelmen kívül az a körülmény, hogy a jogsértések eredményeként a végrehajtó hatalom korábbi politikai felsővezetője mindenféle ítélkezési gyakorlat nélkül a rendes bírósági szervezetrendszer csúcsát jelentő Kúrián nyert kinevezést.** Önmagában az a tény, hogy [redacted] mindenféle bírói múlt és ítélkezési gyakorlat nélkül, közvetlenül a végrehajtói hatalomban betöltött politikai felsővezetői pozíciójával követően a rendes bírósági szervezetrendszer csúcsát jelentő Kúrián nyer bírói kinevezést, még egy laikus, külső szemlélőben is megalapozottan ébreszt kétségeket a bírói függetlenség, a jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztása követelményeinek érvényesülésével kapcsolatban. A Kúria elnökének Tájékoztatója valamint az OBT Határozata tükrében azonban egyértelmű, hogy a Kúria elnöke - kiiktatva a bírói önigazgatási testület kontroll szerepét - a pályázat elbírálása során hozott minden egyes döntésével minden lehetséges módon tudatosan és következetesen [redacted]nak kedvezett. **Az a tény, hogy a Kúria elnöke által elkövetett törvénysértések kimutathatóan a végrehajtó hatalom korábbi politikai felsővezetőjének kedveztek, alklamasak a bírói hatalom azon alapvető céljának aláásására, hogy beavatkozástól mentesen tudja ellátni feladatait, és ezáltal érvényesüljön a jogállamiság és a hatalmi ágak szétválasztása.** A törvénybe ütköző bírói kinevezés jogállamisági dimenzióit erősíti, hogy az OBT Határozata nyomán az Európai Bizottság 2023. évi jogállamisági jelentése is foglalkozott [redacted] kinevezésével.[74]

Az Ástráðsson-teszt harmadik eleme: jogkövetkezmények és jogorvoslatok

---

[73] Lásd 13/2021. (IV. 14.) AB határozat, Indokolás [61]

[74] Lásd: https://commission.europa.eu/system/files/2023-07/40_1_52623_coun_chap_hungary_en.pdf 4. oldal.

3.69. A Bíróság által az Ástráðsson-ügyben kidolgozott teszt harmadik és egyben utolsó eleme szerint a nemzeti bíróságok által a bírói kinevezésre vonatkozó hazai szabály megsértésének - az egyén egyezményben biztosított jogai szempontjából - esetlegesen gyakorolt jogkövetkezményeinek vizsgálata jelentős szerepet játszik annak meghatározásában, hogy az ilyen jogsértés a "törvény által létrehozott bírósághoz" való jog megsértését jelentette-e, és így magának a tesztnek a részét képezi. Az ilyen jogsértés joghatásainak a nemzeti bíróságok általi értékelését a vonatkozó egyezményi ítélkezési gyakorlat és az abból levezetett elvek alapján kell elvégezni.[75]

3.70. Az OBT Határozatában megállapította, hogy a pályázati eljárás, amelynek eredményeként [redacted] bírói kinevezését megkapta, törvénytelen volt. Az OBT-nek azonban nincs hatásköre a pályázati eljárás törvénytelenségének a jogkövetkezményeit levonni. Más szóval az OBT hatásköre nem terjedt ki annak értékelésére, hogy [redacted] törvényes bíró-e, és hogy az a bírói tanács, amelyben ül, törvény által létrehozott bíróság-e.

3.71. Ennek az eldöntése az Alkotmánybíróság feladata.

(E) Az eljáró tanács összetételének az ügy folyamatban léte alatt történt módosítása nem felelt meg a hatályos törvények előírásainak és sérti a törvényes bíróhoz való jogot.

3.72. Az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdése szerint *"mindenkinek joga van ahhoz, hogy ügyét a törvény által felállított bíróság bírálja el."* A Bszi. 8. § bekezdése szerint senki sem vonható el törvényes bírájától és a törvény által rendelt bíró az eljárási szabályok szerint a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező bíróságon működő, előre megállapított ügyelosztási rend alapján kijelölt bíró. A Bszi. 10. § szerint az *"a törvényes bíróhoz való jog érvényesítése érdekében az ügyelosztási rendet úgy kell összeállítani, hogy abból* ***előzetesen megállapítható*** *legyen, hogy az adott ügyben mely tanács jár el, ideértve azt is, hogy a tanács, illetve a tanács tagjának akadályoztatása esetén ki jár el helyette. Az ügyelosztási rend tartalmazza, hogy az adott bíróságon* ***milyen összetételű és számú tanácsok működnek****, a bírák, a tanácsok – ideértve a kirendeléssel foglalkoztatott bírákat is – és a törvényben meghatározott ügyben az egyesbíró hatáskörében eljáró bírósági titkárok melyik ügycsoportba tartozó ügyeket intézik, akadályoztatásuk esetén ki jár el helyettük, az ügyek elosztására melyik bírósági vezető jogosult, továbbá, hogy az ügyek elosztása milyen módon történik."*

3.73. A Kúria vonatkozásában érvényesülő speciális rendelkezések szerint *"az ügyben eljáró tanács kijelölését követően a kijelölt tanács tagjai közül az ügyet tárgyaló ítélkező tanács tagjai elektronikus*

[75] *Guðmundur Andri Ástráðsson*, 246. §; *Xero Flor*, 250. §.

*rendszerrel, automatikusan, **előre meghatározott algoritmus útján** kerülnek kijelölésre."* [Bszi. 10. § (4) c) pont].

3.74. Az indítványozó ügyében a felülvizsgálati kérelem lajstromozásának és a Kúria meghatározott tanácsához történt szignálásának időpontját követően, az ügy folyamatban léte alatt változott meg az eljáró tanács összetétele. A változáshoz a Bszi. 9. § (1) bekezdése alapján meghozott igazgatási döntéssel, az érintett bírák hozzájárulása nélkül került sor, az indítványozó által előre nem látható módon.

3.75. Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint a bíró és az ügy egymáshoz rendelése alkotmányosan csak előre meghatározott, általános szabályok alkalmazásával objektív alapokon történhet.[76] Az előre meghatározottság fogalmát az indítványozó - mint a tisztességes eljáráshoz fűződő jog alanya - szempontjából lehet csak értelmezni, ilyen módon annak, hogy ki jár el törvényes bíróként, az indítványozó számára kell előre láthatónak lennie. Az Alkotmánybíróságnak az ügyelosztással kapcsolatos korábbi gyakorlata jelentős részben a Bszi. korábbi szabályozásán alapult. A Bszi. 2020. április 1. napjáig hatályos rendelkezései megkövetelték az ügyelosztási rend tárgyévet megelőző megállapítását és közzétételét. Az Alkotmánybíróság a korábban hatályos szabályozással kapcsolatban kimondta, hogy "[a] Bszi. 9. § (1) bekezdése rögzíti, hogy az ügyelosztási rendet a tárgyévet megelőző év december 10. napjáig kell meghatározni. Ennek indoka, hogy kiemelt érdek fűződik ahhoz, hogy az ügyelosztási rendek valóban határidőre elkészüljenek, hiszen ehhez kapcsolódik annak megállapíthatósága, hogy ki tekintendő a „törvény által rendelt bíró"-nak."[77] A fenti garanciális szabályként rögzített rendelkezés 2020. április 1. napján hatályát vesztette, ez azonban a törvényes bíróhoz való jog szempontjából nem eredményezhet alacsonyabb mércét. A tisztességes eljáráshoz fűződő jog érdekében az előre láthatóságot és előre megismerhetőséget az ügyelosztási rend előzetes meghatározása, elfogadása és közzététele útján lehet csak biztosítani.

3.76. Az előzetes megállapíthatóság nem csak az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlata szerint volt kiemelt jelentőségű, hanem az EJEB gyakorlata szerint is. Az EJEB a Miracle Europe Kft. ügyben kimondta hogy az eljáró bíró kiválasztásának, illetve az ügyelosztási rend elveinek és egyéb törvényi szempontjainak mindig ellenőrizhetőnek kell lenniük. Ellenkező esetben a szabályozás felvetheti, hogy a függetlenség és pártatlanság hiányának látszatát keltse, és hogy **nem biztosítja**

[76] Lásd 36/2013. (XII. 5.) AB határozat [32]

[77] Lásd 3003/2019 (I.7.) AB határozat [34]

azt az előreláthatóságot és bizonyosságot, amely ahhoz kell, hogy egy bíróság „törvény által felállított" bíróságnak minősüljön.[78]

3.77. Figyelemmel arra, hogy az indítványozó ügyében alkalmazott ügyelosztási rend egyik napról a másikra, az ügy folyamatban léte alatt lépett hatályba és vált alkalmazhatóvá, az indítványozó szempontjából nem érvényesült az előreláthatóság és előzetes meghatározottság követelménye, ami mind az Alkotmánybíróság mind az EJEB gyakorlata szerint garanciális emele a törvényes bíróhoz fűződő jognak.

4. *A véleménynyilvánítás szabadságához való jog sérelme*

4.1. Az Alkotmánybíróság joggyakorlatában véleményszabadság kiemelt védelmet élvez, ezen belül pedig a közügyekkel összefüggő vélemény kinyilvánításának szabadsága a szólás- és sajtószabadság legbensőbb védelmi köréhez tartozik, amely körben a véleménynyilvánítás korlátozását különösen nagy szigorral kell vizsgálni (7/2014. (III. 7.) ABh [39]–[46]). A 7/2014 ABh azt is kimondta, hogy a „közhatalom gyakorlásában résztvevő személyek védelmében a véleménynyilvánítás szabadságának szűkebb körű korlátozása felel meg a demokratikus jogállamiságból adódó alkotmányos követelményeknek." (7/2014. (III. 7.) ABh [17])

4.2. A 14/2019 ABh szerint a közterületnek minősülő út- vagy járdaszakaszon könnyen eltávolítható festékkel elhelyezett feliratok, színezések minősülhetnek a véleménynyilvánítás jogának hatálya alá eső szimbolikus szólásnak. Ennek megítélése során elsősorban arra kell figyelemmel lenni, hogy a véleményközlés személyes szándékán túl az adott cselekmény (pl. felfestett felirat vagy színezés) objektív módon is alkalmasnak tekinthető eszköze, közvetítője lehet-e gondolatok közlésének. Ha erre igenlő választ tudunk adni, a cselekményt a véleménynyilvánítás körébe tartozó cselekménynek kell tekintenünk. (14/2019 ABh, [31]) Annak megítélésekor, hogy az adott kommunikatív cselekmény valóban a szólásszabadság hatálya alá tartozik-e elsődlegesen azt kell vizsgálni, hogy a cselekvőnek mi volt a célja, illetve motívuma a cselekvése során (14/2019 ABh, [26]).

4.3. A 3048/2020. (III. 2.) AB határozat szerint a közéleti vita esetén alkalmazandó alapjogi teszt „első lépéseként azt kell vizsgálni, hogy az adott közlés közügyekben való megszólalást, közérdekű vitában kifejtett álláspontot tükröz-e, vagyis a közügyek szabad vitatásával áll-e összefüggésben. Második lépésként a bíróságoknak azt kell eldöntenie, hogy a közlés tényállításnak vagy értékítéletnek minősül-e: a közügyeket érintő értékítéletek szabad folyása

[78] Miracle Europe Kft. kontra Magyarország (57774/13.), 2016. január 12., 63. bekezdés.

biztosított, hiszen a tényállításokkal szemben az értékítéletek közös sajátossága, hogy igazságtartalmuk nem ellenőrizhető és nem igazolható. Végül vizsgálni kell, hogy a korlátozás nem lépte-e túl a véleménynyilvánítás határát: >>a véleményszabadság már nem nyújt védelmet az olyan öncélú, a közügyek vitatásának körén kívül eső, így a magán-, vagy családi élettel kapcsolatos közlésekkel szemben, amelyek célja puszta megalázás, illetve a bántó vagy sértő kifejezések használata, vagy más jogsérelem okozása<<" [22]

4.4. Ezen elveket jelen konkrét ügyre alkalmazva megállapítható, hogy indítványozó közügyekkel összefüggő véleményt szeretett volna kifejteni, amikor a rendőrök odaléptek hozzá és beavatkoztak véleménynyilvánítási jogának gyakorlásába. A felírni kívánt mondat egy kritikus hangvételű, de semmiképpen sem bántó, és kifejezetten frappáns kérdés lett volna, amelynek célja az ország migrációs politikájának vitatása volt. Szimbolikus szólás, amelyet elsősorban Magyarország miniszterelnökének szánt. Nem lehet kérdéses tehát, hogy a közlés nem öncélú, hanem fontos közéleti kérdéssel kapcsolatos, értékítéletet sugalló kérdésfelvetés, amelynek elsődleges címzettje közhatalmat gyakorló közéleti személyiség, akinek a legnagyobb a tűrési kötelezettsége a kritikus gondolatokkal szemben.

4.5. Az Alkotmánybíróság szerint „alkotmánybírósági gyakorlat nem csupán a kommunikáció tárgya (közéleti kérdés), hanem helyszíne alapján is kiemel közléseket" (3048/2020. (III. 2.) ABh, [19], illetve lásd még 3374/2019. (XII. 19.) ABh [34]). E körben hangsúlyozzuk, hogy az indítványozó helyszínválasztása nem volt véletlen: kiemelt jelentőséget tulajdonított annak, hogy eljuttassa véleményét a kritika elsődleges címzettjéhez. Közvetlenül a Készenléti Rendőrség bejáratánál a kapuhoz bekanyarodó, szükségszerűen lelassuló gépjárműből jó eséllyel láthatta volna a krétával felírni kívánt kritikát (és egyébként más hivatásos rendőrök és a sajtó is, akik a Határvadász ezred avatására érkeztek). Az indítványozó figyelembe vette azt is, hogy a Készenléti Rendőrség mint a Határvadászok avatásának helyszíne bejárata előtt fejtse ki véleményét, azaz egyértelműen összekapcsolódjon magával a rendezvénnyel. Az Ítélet szerint az avatás helyszínének bejáratától mintegy 60 méterrel távolabb eső „új helyszín is a védett személy útvonala mellett található, ezáltal a védett személy által észlelhető volt, a kanyarodásból adódóan lassuló autóból történő észlelés lehetősége az új helyszínen is fennállt."(§43) A megállapítás téves. Egyrészt maga az Ítélet is elismeri, hogy a 60 méterre levő járdaszakasz már kívül esett a védett személy közlekedési útvonalától (60.§), másrészt pedig a személygépkocsival érkező személy számára a trolimegállónál a járdán elhelyezett felirat – részben a reggeli csúcsforgalomban ott várakozó embertömeg miatt – a közútról, mozgásban levő járműből észrevehetetlen.

4.6. Az Ítélet alaptörvény-ellenességének azonban nem ez a tévedés az alapvető oka, hanem az, hogy a döntés nem felel meg az alapjogkorlátozás esetén kötelezően elvégzendő mérlegelés szabályainak.

4.7. Az Alaptörvény I. cikk (3) bekezdése szerint „[a]lapvető jog más alapvető jog érvényesülése vagy valamely alkotmányos érték védelme érdekében, **a feltétlenül szükséges mértékben, az elérni kívánt céllal arányosan,** az alapvető jog lényeges tartalmának tiszteletben tartásával korlátozható. Ezzel analóg módon az EJEB a véleménynyilvánítási szabadság korlátozásának megengedhetősége során az Egyezmény egészét is átható demokratikus társadalom értékrendjét tartja szem előtt és arra keresi a választ, hogy adott esetben a véleményszabadság **korlátozása szükséges-e** egy demokratikus berendezkedésű társadalomban, vagyis van-e olyan nyomós társadalmi érdek, amely a jogkorlátozást kellően indokolja (Sunday Times kontra Egyesült Királyság, 58-67. §§).

4.8. Jelen esetben a versengő alapjog az indítványozó szólásszabadságával szemben a véleménynyilvánítás címzettjének személyi biztonsága (Alaptörvény IV. cikk (1) bekezdés). Erre azonban csak a rendőrség által alkalmazott személyvédelmi intézkedés megnevezéséből következtethetünk, az elsőfokú, jogerős Ítéletet hozó bíróság döntése ugyanis a két alapjog megfelelően részletes mérlegelésének elvégzésével adós maradt, ellentétesen az Emberi Jogok Európai Bírósága által kimunkált teszttel is (Perinçek v. Svájc [GC], § 274).

4.9. Az Ítélet elismeri ugyan, ahogy a személyvédelmi intézkedés beavatkozás volt a véleménynyilvánításhoz való jogba, de úgy foglal állást, hogy jogszerűen történt, mert „nem okozott olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával" (§43). Minimális szintű mérlegelés körében pusztán a két helyszín közötti távolságot vette figyelembe, ahogy azt fentebb részletesen kifejtettük.

4.10. Az Ítélet azonban – indítványozói nyilatkozatok és indítványok ellenére – **egyáltalán nem vizsgálja a korlátozás szükségességét.** Ehelyett azonnal a teszt második elemére ugorva az arányossággal foglalkozik, azzal is csak minimális terjedelemben. Az Ítélet expressis verbis kimondja, hogy a bíróság szerint sem az útlezárás, kordon hiánya (§37), sem pedig a védett személy érkezésének időpontja nem bírt relevanciával (§37). Sőt, a bíróság azt sem tartotta relevánsnak, hogy a rendőrség állításának megfelelően valóban voltak-e a rendezvény megzavarására utaló megerősített információk (§44), holott ezen tényezők mindegyike az korlátozás szükségtelen voltára engednek következtetni.

4.11. A személyvédelmi intézkedés mindezeken túl a kollíziós személyi biztonságra tekintettel azért is **szükségtelen volt**, mert semmiféle valós, életszerű veszély (még csekély sem!) származott

volna abból, ha az indítványozó körülbelül **fél perc alatt** krétával felírja az aszfaltra titkosszolgálati eszközökkel és a **legmodernebb védelmi technológiával védett személygépkocsival érkező Miniszterelnöknek szánt kérdését**. Nehezen hihető ugyanis, hogy a Készenléti Rendőrség valós veszélyt érzékelt a Miniszterelnök biztonságával kapcsolatban úgy, hogy – amint arra a keresetben hivatkoztunk – a járdát egyébként nem zárták le, az indítványozón kívül senki mást nem küldtek el a Készenléti Rendőrség bejáratától, de még csak kamerás megfigyelést sem alkalmaztak a helyszínen (hiszen nem sikerült beazonosítani az indítványozóval szemben először intézkedő rendőröket), továbbá nem került sor az indítványozó ruházatának átvizsgálására sem. Hangsúlyozzuk, hogy a védelmi intézkedés a védett személy biztonságát hivatott garantálni, nem pedig azt, hogy egy politikust hermetikusan elzárjanak bármilyen negatív hangvételű véleménytől.

4.12. E körben utalunk a védelmi intézkedés ésszerű időbeli korlátjára is. A véleménynyilvánításra **két órával a rendezvény kezdetét megelőzően** került volna sor. Nem lehet szükséges elrendelni egy védelmi intézkedést időkorlát nélkül egy járdaszakaszon azért, mert ott a jövőben valamikor áthalad (tehát még csak nem is oda érkezik) egy védett személyt szállító személygépkocsi.

4.13. A rendőri intézkedés tehát álláspontunk szerint egyértelműen alaptörvény-ellenes beavatkozás volt az indítványozó véleménynyilvánítási szabadságába, mert az indítványozóval szemben szükségtelen volt *bármilyen* korlátozás alkalmazása. Az Ítéletnek így a szükségességi-arányossági tesztet alkalmazva azt kellett volna megállapítania, hogy jogellenes volt az indítványozóval szembeni rendőri intézkedés. A Kúria Végzése pedig a felülvizsgálati kérelemben kifejezetten jelzett és hangsúlyozott alapjogi probléma ellenére úgy foglalt állást, hogy egy kiskorú személyvédelmi rendőri intézkedéssel történt alapjogkorlátozásának nincs különleges súlya vagy társadalmi jelentősége, ugyanakkor a mérlegelés szempontjai nem tűnnek ki a döntésből.

5. *Összegzés*

5.1. Mindezekre tekintettel alaptörvény-ellenes mind a Végzés, mind pedig az Ítélet, ezért kérem a tisztelt Alkotmánybíróságot, hogy mindkét döntést semmisítse meg.

6. *Egyéb*

6.1. Az indítványozó és jogi képviselő az indítvány közzétételéhez – az indítványozó személyes adatainak és a jogi képviselő elérhetőségeinek kivételével – hozzájárulnak.

Budapest, 2024. március 18.

Tisztelettel:

[redacted]

dr. Bieber Ivóna irodavezető ügyvéd

Bieber Ügyvédi Iroda